

ŠUMARSKI LIST

S A D R Ź A J:

Osnovano je posebno ministarstvo šumarstva FNRJ

Na pragu Novog godišta

Ing. M. Brinar: Novi opšti zakon o šumama daje šumskom gospodarstvu nova načela i određuje našem šumarstvu napredan razvojni pravac.

Ing. B. Milas: O uzgojnim radovima u prebornoj šumi obzirom na proizvodni zadatak.

Iz naše prakse — Saopćenja — Kroz naše članke — Iz našeg zakonodavstva — Iz stručne književnosti — Društvene vijesti

BROJ 1

JANUAR

1948

GLASILO ŠUMARSKIH SEKCIJA DRUŠTAVA INŽENJERA I TEHNIČARA FNR JUGOSLAVIJE

»ŠUMARSKI LIST«

GLASILO ŠUMARSKIH SEKCIJA DRUŠTAVA INŽENJERA I TEHNIČARA FNRJ

Izdavač: Šumarska sekcija Društva inženjera i tehničara Hrvatske u Zagrebu.

Uprava i uredništvo: Zagreb, Vukotinovićeve ulica 2, telefon 64-73.

Godišnja pretplata na Šumarski list iznosi 180.— dinara, Studenti šumarstva, kao i učenici Srednjih i nižih šumarskih škola plaćaju 90.— dinara. Pojedini broj 15.— din.

Čekovni račun: 956034

UREDNIŠTVO »ŠUMARSKOG LISTA«

Urednik:

Ing. Zlatko Bunjevčević

Pomoć. urednika: Ing. Roko Benić

Članovi Redakcionog odbora u Zagrebu:

Dr. Milan Anić, ing. August Horvat, ing. Dušan Klepac, ing. c. Branko Matić,
Dr. Aleksandar Ugrenović.

Upozorenje saradnicima!

Rukopisi neka su pisani što čitljivije, po mogućnosti pisaćim strojem. Pisati treba samo na jednoj strani i sa strane ostaviti slobodan prostor od tri prsta širine. Izbor dijalekta i pisma prepušta se piscu, jer će se rukopisi štampati onim dijalektom i pismom kojim su napisani. Slike neka ne budu uljepljene u tekst nego zasebno priložene. Crteži neka budu izvedeni tušem na bijelom risačem papiru. Mjerilo na kartama označiti samo olovkom.

Radovi se honoriraju. Separati i otisci moraju se zasebno naručiti, pravovremeno prije izlaska članka. Trošak snosi naručilac.

Cjenik oglašivanja u Š. L.

1/1 stranica		1.200.— din.
1/2 "		600.— "
1/4 "		300.— "
i t. d.		

Kod višekratnog oglašivanja poseban popust!

Pretplatniče!

List nije štampan besplatno!

Jesi li izvršio svoju obavezu i podmirio pretplatu?

Ukoliko nisi, učini to odmah!

Broj našeg čekovnog računa je 956.034 (novi broj)

ŠUMARSKI LIST

GLASILO ŠUMARSKIH SEKCIJA DRUŠTAVA INŽENJERA
I TEHNIČARA FNR JUGOSLAVIJE

GODIŠTE 72.

JANUAR

GODINA 1948

»ŠUMARSTVO PAK, KAO JEDNA
OD NAJVAŽNIJIH GRANA NAŠE
PRIVREDE, NAROČITO SADA U PE-
TOGODIŠNJEM PLANU, ISTO TAKO
ZAHTIJEVA DA SE O NJEMU VODI
VELIKA BRIGA, DA SE VODI JEDNA
POLITIKA ŠUMARSTVA.«

OSNOVANO JE POSEBNO MINISTARSTVO ŠUMARSTVA FNRJ

Ukazom Prezidijuma Narodne Skupštine FNRJ od 8. siječnja 1947. god., a na prijedlog pretsjednika Vlade FNRJ, maršala Jugoslavije Josipa Broza Tita, osnovano je posebno Ministarstvo šumarstva Vlade FNRJ, kao savezno-republikansko ministarstvo.

U svojem obrazloženju prijedloga o rekonstrukciji i reorganizaciji resornih ministarstava rekao je maršal Tito među ostalim:

»Naša poljoprivreda i šumarstvo predstavljaju ogroman privredni aparat. Do sada se pokazalo vrlo teško da se vodi pravilna privredna politika u našem šumarstvu u sklopu sa poljoprivredom. Zbog toga je moje mišljenje da šumarstvo treba odvojiti od poljoprivrede. Poljoprivreda sama za sebe predstavlja ogroman zadatak jednog resornog ministarstva, tim više što je zaostala i što je treba dići na viši stepen. Šumarstvo pak, kao jedna od najvažnijih grana naše privrede, naročito sada u Petogodišnjem planu, isto tako zahtijeva da se o njemu vodi velika briga, da se vodi jedna politika šumarstva. Šume

se kod nas sada eksploatišu četverostruko, jer to zahtijevaju potrebe našeg plana. Ali to se radi prilično neracionalno: vrlo se malo radi na pošumljavanju naših terena, a u pogledu same eksploatacije ne vodi se dovoljno pravilna politika. Sve to zahtijeva osnivanje jednog resornog ministarstva šuma, koje će na tome raditi».

Za ministra šumarstva savezne vlade, imenovan je dr. Vaso Čubrilović, dosadnji ministar poljoprivrede i šumarstva.

Mi šumari toplo pozdravljamo osnivanje posebnog ministarstva šumarstva, jer će kroz njega moći biti izvršene one zadaće, koje je naglasio drug Tito u svojem obrazloženju prijedloga. Te zadaće su dane u Petogodišnjem planu, i traže veliko zalaganje svega stručnoga osoblja, a osnivanjem posebnog ministarstva će biti naročito olakšane.

Na pragu Novog godišta

Nastupila je godina 1948., druga godina našeg prvog petogodišnjeg plana razvitka narodne privrede. Ulazeći tako u 72. godišće neprekinutoga izdavanja Šumarskog lista, moramo se, barem letimično, kritički osvrnuti na rad Šumarskog lista u prošloj 1947. godini, da u isto vrijeme zacrtamo osnovne smjernice za rad u novoj 1948. godini.

Ne možemo kazati da je rad Šumarskog lista u godini 1947., bio bez grješaka. Učinjeno je mnogo grješaka i propusta u radu i to koliko u suštini toliko u samoj organizaciji i tehnici rada, počam od osnovnih grješaka u izboru članaka, pa sve do najsitnijih štamparskih grješaka.

Pokušajmo, barem u glavnim crtama, promotriti koji su glavni propusti učinjeni prilikom izdavanja Šumarskog lista u godini 1947. pa ćemo na tom materijalu sakupiti dovoljno potrebnog iskustva za bolji i plodonosniji rad u novoj 1948. godini.

Osnovne mane Šumarskog lista u suštini bile su: nepostojanje jasno određenog plana rada, vrlo slaba, skoro nikakova suradnja drugova sa terena, i, osim nekoliko iznimaka, slab kvalitet, i onako škrt, dostavljenih članaka.

Za sve nabrojene mane, grješke i propuste, snose zajedničku odgovornost urednik, centralni redakcioni odbor, redakcioni odbori narodnih republika, kao i najšire članstvo Društava inženjera i tehničara (Šumarskih sekcija).

Analiziramo li, barem letimično, osnovne mane i propuste učinjene u godini 1947. konstatirat ćemo slijedeće:

Prvo. Sadržaj (tematika članaka) kao i njihov redoslijed izlaženja, odaju skrajnju spontanost i gotovo bi se moglo reći anarhiju, koja je u tom pogledu vladala. Članci su stizali sa raznih strana, obrađivali raznovrsnu problematiku, koja u dobrom dijelu nije odražavala u cjelini problematiku današnje stvarnosti, nego su bili okrenuti po liniji manjeg otpora, put manje odgovornih tema, t. zv. čiste stručnosti.

Aktuelna problematika sadašnjice premalo se je razrađivala unatoč činjenice, da je stručna šumarska problematika današnjice u vezi s izvršenjem zadataka prvog 5-godišnjeg plana toliko bogata i interesantna, da upravo vapi za detaljnom stručnom analizom i razradom.

Drugo. Obzirom na broj, sastav i redoslijed rubrika, Šumarski list u cijelosti nije zadovoljavao, jer su, broj rubrika, njihov stvarni sadržaj, kao i njihova oprema bili više nego mršavi. Rubrike pod nazivom: »Saopćenja«, »Iz stručne književnosti« i »Iz našeg zakonodavstva«, bile su u pojedinim brojevima skoro potpuno prazne ili se uopće nisu pojavljivale, a sve to, radi pomanjkanja dovoljnog prostora u pojedinim brojevima Šumarskog lista. (Treba imati na umu da je još za sada odredbom Narodnih vlasti broj stranica Šumarskog lista limitiran na 32 stranice oktav-formata).

Za rubriku »Iz stručne književnosti« (Bibliografski prikazi stručne literature, iz naše zemlje i inozemstva) nije uspjelo pronaći pogodnih odgovornih suradnika, koji bi se specijalno posvetiti studiranju naše i strane stručne izdavačke djelatnosti, pa se jedino tome može pripisati činjenica, da je jedno od kapitalnih djela iz novije naše šumarske literature »Šumarski priručnik« ostalo bez solidnije stručne recenzije. Jedino tako, zahvaljujući pomenutoj činjenici, moalo se je i dogoditi, da je u godini 1947. izašlo iz štampe i štampano u velikoj nakladi nekoliko stručnih knjiga i brošura, koje su u izvjesnoj mjeri, neuspjele, a da o tome, u Šumarskom listu nije bila napisana ni jedna riječ.

Rubrika »Iz stručne književnosti« u godini 1947. nije ispunila svoj zadatak.

Kao bitan manjak Šumarskog lista možemo smatrati i potpuni nedostatak jedne, aktuelne rubrike, koja bi se mogla zvati »Iz prakse za praksu«, ili »Naša iskustva« ili tome slično, koja bi u kratkim, sažetim i konkretnim saopćenjima sa terena iznosila u kratkim crtama rezultate rada pojedinih drugova, njihove uspjehe i iskustva, koja su stekli u radu, kako bi se iznošenjem tih iskustava u velikoj mjeri pomoglo drugovima na terenu za momentanu orijentaciju u pojedinim sličnim prilikama, pa bi na taj način Šumarski list postao neophodno potrební potsetnik za razne prilike i situacije.

Analizirajući ovako, letimično, rad Šumarskog lista u godini 1947. mogli smo nažalost konstatirati i jednu značajnu činjenicu, a ta je, potpuno odsustvo suradnje, u listu, drugova tehničara i stručnjaka iz drvene industrije, što je bilo na veliku štetu Šumarskog lista, jer je on na taj način mimo i protiv volje uredništva ostao i opet list specifično šumarski i samo šumarski.

Toliko o Šumarskom listu u godini 1947.

Sada, nekoliko riječi o budućnosti lista.

Mislimo, da ćemo se složiti sa svima ako utvrdimo, da od Šumarskog lista i od njegovih suradnika imamo puno pravo tražiti, da on ispunjava nekoliko bitnih uslova, koji se mogu smatrati najosnovnijim.

P r v o. Potrebno je, da Šumarski list obrađuje problematike šumarstva i drvne industrije, u svom najširem opsegu, bez ikakvih specifičnih ograničenja.

D r u g o. Materijal, t. j. članci, recenzije, komentari, prilogi itd. moraju se bazirati na savremenim tekovinama napredne nauke. Što se smatra pod naprednom savremenom (šumarskom) naukom, mislimo da nije potrebno opširno razlagati.

T r e ć e. Neophodno je potrebno, da izlaganje u člancima budu stvaralački aktivna i borbena, da budu povezana sa neposrednim konkretnim zadacima sadašnjice, koje pred šumarstvo postavlja prvi 5-godišnji plan i da daju osnovnu direktivu za naš daljnji stručni rad i napredak. Drugim riječima; treba nastojati, da članci, prikazi, recenzije itd. u cijelosti odražavaju našu savremenu stvarnost.

Č e t v r t o. Materijal, podaci i primjeri za članke neka budu konkretni, dobro izabrani i stručno provjereni, a stil sažet, precizan i bez nejasnoća u formulacijama.

Kako ćemo postići da Šumarski list zaista bude na visini, ideološko ispravno umjeren i naučno napredan, konkretan i aktuelan?

Samo na jedan način, a to solidnim kolektivnim radom na najširoj osnovi.

Osnovna pretpostavka za uspješan i dobar rad lista u novoj 1948. godini je ozbiljna suradnja i to suradnja najširih razmjera svih stručnjaka inženjera i tehničara šumarstva i drvne industrije iz centara i sa terena.

List mora da ujedini sve šumarske trudbenike iz centara i sa terena, da ih skupa poveže i da na taj način postane zaista ono što se zove t. j. glasilo saveznog karaktera.

Mnogi stručnjaci, drugovi na terenu i u unutrašnjosti, u prvim redovima borbe za izvršenje 5-godišnjeg plana predstavljaju za Šumarski list veliku snagu, koja je do sada nažalost ostala velikim dijelom neiskorišćena. Potrebno je, konačno, ozbiljno pristupiti organizaciji i aktivizaciji u radu republikanskih redakcionih odbora i na taj način izvršiti snažno organsko povezivanje svih, do sada nažalost razasutih, neiskorišćenih snaga, tih latentnih energija i neiscrpnih rezerva Šumarskog lista.

To se opet ne smije tumačiti tako, da će se za volju kvantiteta i šire obuhvatnosti poći linijom oportunizma i manjeg otpora pa zato štampati sve i sva. Izbor članaka za Šumarski list biti će još rigorozniji, kritičnost još veća, ali ako bude dovoljno materijala na probir biti će naravski i opći nivo kvaliteta lista daleko bolji.

Na rad, za izvršenje prvog petogodišnjeg plana!

UREDNIŠTVO

Ишт. МИРАН БРИНАР (Београд)

НОВИ ОПШТИ ЗАКОН О ШУМАМА ДАЈЕ ШУМСКОМ ГОСПОДАРСТВУ НОВА НАЧЕЛА И ОДРЕЂУЈЕ НАШЕМ ШУМАРСТВУ НАПРЕДАН РАЗВОЈНИ ПРАВАЦ

Новый закон о лесах в ФНР Югославии

Општи закон о шумама, који је донела Народна Скупштина ФНРЈ на овогодишњем јесенском заседању и који је ових дана ступио на снагу, значајан је допринос нашем привредном законодавству. Нови је Закон заснован на битно измењеном гледању на улогу које наше шуме, простране површине шумских земљишта и шумско господарство уопште треба да одиграју у склопу наше народне привреде. Поред прецизно утврђених општих задатака којим треба да одговоре простране површине наших шума и шумских земљишта закон у оквирном опсегу одређује и специјалне циљеве и непосредне задатке које наше шумско господарство треба да испуни, водећи код тога рачуна о способности и разноликости природних и друштвено-економских услова појединих подручја и народних република. На тај начин утврђена основна начела и задаци, одређују у законским нормама изражене прописе и средства чије доследно и правилно примењивање треба да омогући успешно постигнуће двају основних циљева: очување постојећег шумског фонда у неопходном опсегу и његово квалитативно унапређење и друго: пошумљавање и привођење шумској производњи свих земљишта која ће по своме саставу, клими и положају трајно и најкорисније служити народној привреди.

Разумљиво је да, полазећи од тих основних начела и разрађујући их кроз закон у разним облицима техничко-привредних прописа и друштвено-економских норми, наше шуме у будуће не могу више бити предмет безобзирног и стихијског богаћења појединаца нити извор повлашћених инекулација како је то било у старој Југославији, већ у будуће држава, дајући своју заштиту свим шумама без обзира у чијем су власништву, осигурава остварење основног захтева, да све шуме треба да служе интересима народне заједнице.

Тиме што је господарење са целокупним шумским фондом наше земље организовано првенствено у циљу заштите општих интереса и тиме што се газдовање спроводи у интересу народне заједнице, дат је нашем шумарству доследан и јасан правац техничког развоја и напретка, но тиме уједно наше шумско господарство у склопу опште народне привреде добива чврсту основу планског газдовања и развоја, те солидну основу за ефикасно примењивање свих мера које су неопходне за успешно спровођење планских задатака.

Шуми у будуће не може више да се даје искључива сврха и обележје извора непосредних производа, разних дрвних сортимената, паше, жирења, другог корисног биља и плодова, већ подизање и одржавање шума првенствено треба да нађе најважније оправдање и сврху у привођењу производњи огромне површине продуктивних земљишта и као неопходна опште-привредна мера за одржавање и унапређење производне способности тла.

Шумско господарство које не полази више од застарелог схватања, да шума треба да се чува и подигне само ради непосредних користи које даје, већ своју делатност заснива на напредном гледању да се одржавањем шума

и пошумљаванњем шумских земљишта најбоље осигурава трајно искоришћавање тих земљишта, најуспешнија мелиорација деградираних терена и снажно дејство на теренско-климатске услове ширег подручја, такво господарство, одређено новим Законом о шумама, успешно ће испунити задатке који се пред шумарство постављају у склопу опште-привредних потреба и културно-економског развоја наше земље.

Одлучивање о потреби подизања нових шума и оцењивање о нужности одржавања постојећих шума и о начину господарења са њима, засновани на мерилу најбољег и најуспешнијег трајног коришћења производне способности земљишта, одржавања и унапређења плодности земљишта, дају уједно и најбоље решење важног посредног задатка који се састоји у што успешнијој производњи што вреднијих и потребних шумских производа.

Нису толико нови задаци који се састоје у одржавању шумског фонда у потребном опсегу и његовом квалитетном унапређењу те у привођењу шумској производњи оних шумских земљишта која леже непродуктивна, колико је нов сам начин којим Закон о шумама утврђује решавање тих задатака.

Закон о шумама као одраз данашње стварности успешно примењује народно-демократско порекло и функцију органа власти не само тиме што по многим питањима тежиште привредне делатности у шумском господарству поверава народним одборима, нарочито у погледу извршења плана шумске привреде и заштите шума, него и тиме што је народним одборима одређен широк делокрут и у погледу примењивања законских санкција које једино у рукама народних одбора могу постати ефикасно средство за спречавање погрешних захвата у шумском господарству и корисна васпитна мера у кажњавању несавесних појединаца који нарушавајући законом утврђене норме посредно или непосредно угрожавају успешан плански развој шумског господарства и тиме постану штетни по опште народне интересе.

Све мере, па биле оне можда и чисто техничке природе, које треба спровести у циљу постизавања напред речених основних циљева шумског господарства успешно су оствариве и трајно одрживе само онда ако се за спровођење истих заинтересује народ у што ширем опсегу, ако се на тим питањима заталасају народне масе нарочито на селу и ако се на остварењу тих задатака не само ангажују омладинске, фронтовске, синдикалне и друге масовне организације, већ кад се оне и добровољно обавезу за савесно очување и успешно унапређење постигнутих успеха.

Наши нови Закон о шумама путем Савета за шумарство као саветодавних тела органа власти и путем народних одбора даје потребну организациону основу за остварење што шире масовности како у погледу помоћи народним одборима на извршењу задатака, тако и у погледу проширења непосредне саветодавне сарадње народа. Савети за шумарство створени код месних и средњих народних одбора треба да одиграју осим тога и важну улогу директног тесног уколчавања органа који управљају државним шумским поседом у непосредне тежње и потребе народа оног подручја за које постоји обострана заинтересованост по питању правилног и успешног управљања државним шумским поседом.

Јасно је да напредни технички прописи и привредне норме који доноси нови Закон о шумама неће остати мртво слово на папиру, како је то био случај са прописима Закона о шумама старе Југославије, и то баш захваљујући правилном постављању решавања свију питања што ближе народу.

Ангажујући народ у непосредној заинтересованости за судбину наших шума тиме што се путем народних одбора и Савета за шумарство народним масама не само остварује могућност непосредне сарадње у шумском господарству, већ и поверава задатак непосредне одговорности за успешан развој шумске привреде, тиме добивају савремене и напредне одредбе закона најсолиднију материјалну основу за њихово спровођење и гаранцију за правилну и ефикасну примену.

Савети за шумарство као најнепосреднији саветодавни инструменат месних и среских народних одбора треба уједно да функционишу и као снажна полута масовне народне сарадње у спровођењу свих мера које народни одбори из области шумарства треба да остваре.

Утврђујући народним одборима снажну материјалну базу за руковођење и замашна овлашћења непосредне контроле у шумском господарству, проширујући опсег народне сарадње путем Савета за шумарство, нови Закон о шумама претставља снажну прекретницу у односу народа према шуми и одлучан прелом у старим погрешним и штетним схватањима заснованим на неразумевању важности, вредности и значају наших шума за друштвену заједницу и преко ње за сваког појединца. Тиме што су широке масе народа непосредно ангажоване и задужене за судбину, чување, заштиту и напредак наших шума и укључење у сарадњу на унапређење шумског фонда те заинтересованости на унапређењу шумског господарства, заснован је сигуран пут ка коначној ликвидацији неразумевања и неправилног става народа према шуми. Тиме је остварена искључиво поуздана гаранција да ће се моћи успешно из темеља изменити схватања да шума претставља случајно затечену ствар, неисцрпни извор стихијског по нахођењу појединаца самовољног одређеног и безграничног искоришћавања те предмет општег пустошења и недозвољеног присвајања. Нов положај народа у погледу одлучивања о судбини наших шума кроз непосредну сарадњу народних маса на унапређењу шумског господарства сигуран је пут који ће скренути од досадашњих неправилних гледања на наш шумски фонд и шумско господарство, обезбедити исправан поступак народа са нашим шумама и осигурати планско унапређење нашег шумског господарства које треба у пуном опсегу да допринесе свој снажан удео у подизању благостања радног народа, у социјалистичкој изградњи и у свестраном напретку те јачању одбранбене способности наше 'земље.

Напомена уредништва: Текст закона доносимо у рубрици »Законодавство«.

Содержание: Автор — помощник министра лесного хозяйства ФНР. Югославий — в этой статье излагаются основные принципы нового закона о лесах в ФНР Югославий.

»Нека наша народна интелигенција, како на школама и универзитетима тако и у разним установама, уложи све своје снаге на васпитању наших нових кадрова. То је велика часна задаћа и ми с правом очекујемо да ће је наша народна интелигенција извршити.« (Тито — поводом Нове године 1948).

O uzgojnim radovima u prebornoj šumi obzirom na proizvodni zadatak

Лесоводственные работы в выборочных лесах Хорватии

Obnova naše zemlje traži veliku količinu drvnih sortimenata, za unutarnje potrebe, kao i za potrebe izvoza u inozemstvo. Te potrebe diktiraju sječe naših prebornih šuma na velikim površinama i u velikoj masi.

Obim i intenzitet sječe, povlači sobom kao nužnu posljedicu pojačanje uzgojnih radova u tim šumama, a koji su radovi najuže vezani sa samom sječom šuma.

Nikada ranije nije na šumarsko stručno osoblje stavljen tako veliki zadatak u pogledu uzgoja prebornih šuma kao danas. O manje ili više uspješnom radu na uzgoju tih šuma ovisi buduće stanje naših prebornih šuma.

Zahtjevi koji su stavljeni na naše šume obzirom na velike potrebe drvnih masa diktiraju i veće sječe, tako da se kod uzgoja istih ne možemo rukovoditi principom očuvanja drvnih masa, ali se u svakom slučaju može i mora očuvati proizvodna sposobnost tih šuma.

Uzgoj šuma kao šumarska djelatnost manje je pristupačan nestručnjaku, nego što je to eksploatacija šuma, a i veliki broj šumarskih stručnjaka posvećuje se ostalim šumarskim radovima.

Navedene okolnosti dovode veoma često do toga da se uzgoju šuma — jednoj od najvažnijih grana šumarstva — ne posvećuje dovoljno pažnje, i da su materijalna sredstva i nagrade osoblju za taj rad, slabije i niže nego u drugim granama šumarstva. Ova okolnost odvraća šumarsko i lugarsko osoblje od toga rada, pa i ono koje bi inače željelo na tom području raditi.

Uzgoj u prebornoj šumi ima da obuhvati slijedeće radove:

1. Obilježbu, konsignaciju stabala, kao najvažniji uzgojni rad;
2. Čišćenje sastojina oslobađanjem pomlatka vrednijih vrsta;
3. Pošumljavanje ili popunjavanje nepošumljenih ili nedovoljno pošumljenih površina u sastojini, sadnjom ili sjetvom;
4. Uzgoj sadnica u šumskom rasadniku za pošumljavanje ili popunjavanje sječina;
5. Sakupljanje sjemenja za rasadnike i sjetvu u šumi.

Koji radovi će se poduzimati i u kojem obimu, ovisi to o stanju sastojine. Naše preborne šume imaju sve moguće tipove od manje ili više pravilnog tipa prebornih šuma do jednolikih sastojina sa izrazitim oplodnim sjekom.

Veliki broj naših šumarskih stručnjaka još je i danas mišljenja, da se uzgoj prebornih šuma sastoji samo i jedino u sječi uz prirodno pomlađenje, dok ostalim uzgojnim radovima: prorjedi, čišćenju i popunjivanju ne podaju veću važnost. U velikom dijelu naših prebornih šuma može se tim načinom postignuti željeni uspjeh u uzgoju tih šuma, ali ima znatan dio onih šuma gdje taj rad nije dostatan, te treba pristupiti i ostalim uzgojnim radovima. Naročito se ukazuje potreba svih navedenih radova u onim šumama koje se udaljuju od tipa preborne šume, a kojih ima u znatnim površinama.

Jedan važan faktor u uzgoju šuma jest vrijeme. Priroda radi besplatno a i sporo. Znademo da urod sjemenja nije svake godine obilan, što više kod

nekih vrsta urod dolazi nakon dužeg vremena, pa ako tlo nije pripravno da primi sjeme, urod je uzaludan. Pogrešno je čekati ponovno urod sjemena na površinama na kojima nije uspjelo pomlađenje, već treba pristupiti umjetnom pomlađenju tih površina. Taj način obnove prebornih šuma najbrži je i najuspješniji. Ima dosta slučajeva gdje su pojedine zakorovljene šumske plješine, naročito manjeg oblika, ostale u sastojini nepošumljene dugi niz godina, a isto tako i tla sa kiselim humosom, čekajući uzalud da se pošume prirodnim putem.

Isto tako pogrešan način uzgoja naših prebornih šuma jest nedovoljna ili nikakva provedba čišćenja u prebornim šumama. Taj rad je za neke sastojine od sporednog značaja, za neke od većeg značaja, a za neke je to naivazniji uzgojni rad. Što se neka sastojina više udaljuje od idealnog tipa preborne šume, to je za nju od veće važnosti rad na čišćenju.

Ako se baci općeniti pogled na uzgoj naših prebornih šuma, vidimo da je on ekstenzivan, da ne vodi dovoljno računa o vremenu, da se kod tog rada izbjegavaju veće investicije, kao nepotrebne, a sve to dovodi do sporog uzgojnog procesa i do sastojina koje kvalitativno ne zadovoljavaju.

Trošak umjetnog pošumljavanja daleko je manji nego gubitak ostavljanjem tla nepošumljenog kroz 5—10 godina. Trošak čišćenja sastojina upravo je neznanat prema koristi što će taj rad dati uzgojem kvalitativno bolje sastojine.

Izgradnjom novih izvoznih putova naročito gradnjom cesta sposobnih za kamionski saobraćaj, otvaraju se sve veći kompleksi šuma za iskorištenje pa se ukazuje potreba na intenzivnijem radu oko uzgoja prebornih šuma nego do sada, a koji radovi iziskuju veće investicije, ali će u budućnosti dati i vrednije Kotara i viših dijelova Hrvatskog Primorja. Prema tome upravljaju sa istima sastojine.

Preborne šume u NR Hrvatskoj prostiru se na području Like, Gorskog Šum. Gospodarstva i Kotarski NO-i na navedenim područjima.

Obzirom na klimatske faktore, strukturu tla, nadmorsku visinu, visinu oborina, vjetar itd. te se šume razlikuju jedna od druge, ali ih gledom na napred navedene faktore možemo razdijeliti u 3 zone ili pojasa.

1. Primorska zona;
2. Granična zona;
3. Unutarnja zona.

1. Primorska zona:

Glavna karakteristika te zone jest, da stoji pod neposrednim utjecajem primorske klime. Ovamo spadaju one šume, koje su položene prema moru ili otvorene prema istom, prebornog su karaktera, a pokrivaju više dijelove primorskog krša, uglavnom iznad 600 m. nadmorske visine.

U gornjem dijelu Hrvatskog primorja, na nesuvislim kosama Kapele ta se zona uvlači dublje u unutrašnjost, dok je u doljnjem dijelu Primorja u suvislom lancu Velebita svedena na uski pojas. Granica ove zone išla bi ovim kotama:

Željezna vrata (1247) — Pakleno (1334) — Grleš (1325) — Platak (1100) — Glavica (1160) — Tuhobić (1106) — Jelenčić (1100) — Zvirjak (985) — Kobiljak (1015) — Kanculova glavica (1109) — Treskavac (1089) — Sitovnik (1083) — Ruinik (1044) — Ričičko bilo (1286) — Černi vrh (1167) — Čulzin vrh (1146) — Miškovića (1011) — Crni vrh (1133) — Ritavac (937) — Javorov vrh (895) — Crni vrh (786) — Mesinovac (1248) — Javorovo bilo (1358) — Šaketin vrh

(1223) — Znježnik (1610) — Plješivica (1633) — Vučjak (1045) — Gromovača (1875) — Goli vrh (1670) — Zečjak (1628) — Šatorina (1624) — Lisac (1430) — Budakovo (1318) — Velika Basača i dalje rukovima Velebita do Dalmacije.

Preborne šume ove zone su mješovite sastojine bukve i jele, smreka i javor rijetko dolaze. Oborine umjerene, prirast slab (uski godovi), sastojine zdrave, suhara i izvala malo. Visina sastojina je slaba, prirodno pomlađenje dobro. Djelovanje vjetra snažno ali zbog niskih sastojina i tvrdog drva čini malo štete. U ovoj zoni naročito se ističe bukva sa širokom bijeli i uskim crvenim srcem. Izradba bukovih pragova otežana radi teškog tesanja tvrdog drva. Jelova građa za tesani materijal, slabi pilanski trupci.

2. Granična zona:

Glavna karakteristika te zone je, da se s jedne strane ne nalazi izravno pod utjecaj primorske klime, a s druge strane ograničena je unutarjom zonom, koja je kosama i lancima potpuno zaštićena od svakog utjecaja mora. I ova zona kao i Primorska prodire na sjeveru dublje u unutrašnjost radi rascjepkanošći Velike Kapele dok se u južnom dijelu Primorja gubi, radi oštrog kose Velebita tako da tu postoje samo prva i treća zona.

Granica ove zone ide sve većim kotama: Smrekovac (1364) — Medvejeci (1482) — Guslica (1490) — Snježnik (1506) — Risnjak (1528) — Oštra (1234) — Tisovac (1172) — Sljeme (1067) — Rogozno (1065) — Blatnik (984) — Slavica (1088) — Bitoraj (1385) — Vukova kosa (1277) — Veliki smolnik (1279) — Javorova kosa (1168) — Jelovi vrh (1169) — Nedrug (1046) — Bijela greda (1105) — Vidina greda (1014) — Crni vrh (782) — Debeli vrh (1157) — Stažišće (703) — Nilcio vrh (782) — Crni vrh (786), gdje se veže na prvu zonu.

Preborne šume ove zone jesu mješovite ili čiste sastojine bukve, jele i smreke sa dosta javorovih stabala. Naročito su značajni za ovu zonu jaki vjetrovi i velike oborine. Zbog sukobljavanja morskih i gorskih zračnih struja jaki su vjetrovi bura i jugo, a katkada i vjetrovi snage ciklona. Iz istih razloga dolazi od jakih oborina. Uslijed jakih oborina tlo svježe naročito u kraškim dolinama što mjestimično dovodi do stvaranja kiselog humusa. U ovoj se zoni primjećuje jača pojava insekata i zaraznika. U gušćim sklopovima javlja se jelov rak, izvale i mnogo suhara. Prirodna izmjena vrsta drveća jele i bukve, koja je tako karakteristična za sve naše preborne šume, ima naročito brz i snažan tok u ovoj zoni. Veoma se često može vidjeti u jednoj čistoj jelovoj sastojini gust bukov pomladak buduće čiste bukove sastojine, te kopišta od paljenja ugljena ranije bukove sastojine.

Svi ovi elementi, jaki vjetar, obilje oborina, pojava insekata i zaraza, jaka i brza izmjena vrsti drveća uvjetuje uzgajaju naročito poznavanje tih sastojina i oprez kod uzgojnih radova. Potreba čišćenja, proreda i umjetnog posumljavanja naročito je velika u toj zoni.

U toj zoni je bukovina mekana sposobna za sve sortimente dok je jela i smreka visoka sa velikim postotkom građe. Drvo širokih godova.

3. Unutarnja zona:

Glavna karakteristika te zone jest, da su joj klimatski elementi umjereni, oslobođeni od svakog izravnog utjecaja mora i time vezanih ekstremnih utjecaja vjetra i oborina. U sjevernom dijelu veže se uz graničnu zonu dok u južnom dijelu izravno na primorsku zonu.

U ovu zonu spada najveći dio šuma Gorskog Kotara i Like. To su čiste ili mješovite sastojine jele, smreke i bukve sa većim ili manjim brojem pojedinačnih javorovih stabala. Proces pretvorbe sastojina iz jedne vrsti stabala u drugu vidljiv je ali spor. Prema ekspoziciji, inklinaciji, nadmorskoj visini, dubini i svježini tla dolaze najrazličitiji tipovi šuma od prebornih sastojina do jednodobnih sa oplodnom sječom. Izvala i suhara malo, pojava zaraznika i insekata umjerena. Kvaliteta drveta različita prema stojbini.

Zbog laganog procesa uzgoja, tim je šumama najlakše gospodariti, od svih naših prebornih šuma. Unos stranih novih vrsta drveća izgleda da bi se u ovoj zoni dao najlakše provesti. Za osnivanje šumskih rasadnika ovo je najpogodnija zona.

Da bi se rad na uzgoju prebornih šuma mogao odvijati uspješno i bez zapreke potrebno je sljedeće:

- A) Ustanoviti sredstva, radne snage i materijal za izvršenje samih radova.
- B) Osigurati sredstva, radnu snagu i materijal za izvršenje samih radova.
- C) Provesti radove na terenu a u vezi sa stavkom A) i B).

Razmotrit ćemo svaku od navedenih tačaka napose.

A) Ustanovljenje na samom terenu gdje, koji i kakvi radovi se imaju provesti t.j. sastav drvosječinih i uzgojnih planova.

Kod tog razmatranja držat ćemo se redosljeda, koji smo naveli kad smo nabrojili, koji se radovi u uzgoju prebornih šuma imaju provesti (1—5).

1. Obilježba, konsignacija stabala.

Prigodom realizacije proizvodnog zadatka, najčešće je uzgojni moment podvrgnut potrebi za izvjesnim drvnim masama (sortimentima), i uzgoj šuma provodi se harmonično sa iskorištenjem, ali ima i slučajeva, u kojima uzgoj šuma traži hitnu sječ u preborne šume, kada sječa nije prikladna s finansijskog i eksploatacionog gledišta kao na pr. oslobađanje jelovog pomlatka od prestarih za gradnju nesposobnih, i od izvoznog puta udaljenih stabala.

U takvim slučajevima treba vršiti sječ u šume, a eventualni finansijski gubitak eksploatacije izravhati na trošak uzgoja šume osiguranjem u tu svrhu potrebnih sredstava.

Pa i sama sječa prašume, koja se otvara novoizgrađenim putem često je uglavnom uzgojnog karaktera, prva masa daje lošu građu i mali postotak iste, a tek nove sastojine biti će od prave vrijednosti.

1946. godine bio je odličan urod sjemena svih vrsta drveća jele, bukve, smreke i javora. Klijavost sjemena bila je zbog suše nešto slabija, ali su naplođene znatne površine. U toj godini pružila se stručnjacima, koji služe u tim šumama jedinstvena prilika, da motre sposobnost raznih vrsta tla u klijanje, obzirom na ekspoziciju, na otvaranje sklopa, na korov, na vlagu u tlu itd. i to za sve glavne vrste drveća i u svim vrstama sastojina. Ovom su se prilikom točno označila ona tla, koja nisu sposobna za klijanje, te se i razlog toga može lako ustanoviti.

Stanje sastojina i njena struktura na tim tlima najbolje pokazuje uzgaјаću što dovodi do nesposobnosti tla za prirodno naplođenje, a to nam može služiti kao putokaz kod konsignacije stabala.

Na vrlo laki i jednostavni način možemo za svaku sječinu ustanoviti, dali je pravovremeno obiježena za sječü pregledom panjevi nosiećenih stabala. Iz godina na istim se veoma često vidi da je na pr. zadnjih 20 godina jelova sastojina slabo priraščivala (uski godovi), i ako bacimo pogled na susjedna stabla vidimo da je pomladak trebao biti ranije oslobođen iz čega slijedi da je konsignacija prekasno provedena. Na ovaj se način stiče potreban korektiv rada naročito potreban još neiskusnom osoblju u prebornoj šumi.

Preborna šuma Gorskog kotara

2. Čišćenje sastojine oslobađanjem vrednijeg pomladka i vrsta.

Taj rad može se predvidjeti prije ili poslije same sječe stabala. Obzirom na velike površine na kojima se sada vrše sječe, rad će se odvijati nakon sječe. Najbolji i najuspješniji način uzgoja naših šuma bio bi taj, da se najprije izvrši sječa šume, a potom sastojina uzgojno potpuno uredi čišćenjem iste te pošumljavanjem i popunjavanjem plješina. U izvjesnim slučajevima poprima čišćenje karakter prorede.

Čišćenje prebornih šuma od naročite je važnosti u stadiju izmjene vrsti drveća, pogotovo kad čista jelova sastojina sa jakim bukovim pomlatkom prelazi u čistu bukovu sastojinu. Veoma gust bukov pomladak sa pojedinačnim jelovim stabalcima i bukovim predrastom, treba pročititi tako, da se u prvom redu oslobode sva sposobna jelova stabalca i time poveća postotak jele u budućoj sastojini, a u drugom redu da se ukloni bukov predrast i za daljnji rad nesposobna bukova stabalca. U obratnom slučaju to jest u prelazu bukove sastojine u jelovu nije obično čišćenje od veće važnosti. Prema tome čišćenje prebornih sastojina, bilo bi vezano ophodnjicom kao i sječa.

3. Pošumljavanje ili popunjavanje ne pošumljenih ili nedovoljno pošumljenih površina u sastojini sadnjom biljaka ili sjetvom sjemena.

U sastojini imamo 3 vrste tla, jedno koje je sposobno da se prirodno pošumi, drugo koje se može pošumiti sjetvom sjemena uz malu obradu tla i treće koje se može pošumiti samo sadnjom biljki.

Pošumljavanje prebornih šuma sjetvom sjemena veoma se malo provodilo, i ako ono daje mjestimično dobre rezultate, a naročito za pošumljavanje manjih zakorovljenih površina i sastojina, a dolazi u obzir sjeme jele, smreke i javora. Kod te sjetve potrebna je tek mala obradba tla.

Da se radovi na pošumljavanju mogu ispravno i točno predvidjeti treba da točno poznaju sve šumske predjele i upravitelj šumarije i lugarsko osoblje o čemu se uvijek ne vodi dovoljno brige.

Zbog pomanikanja sadnica u rasadniku nakon rata pristupilo se pošumljavanju prenosom sadnica iz prirodnog mladika. Taj rad daje dobre rezultate samo onda, ako se provodi sa dovoljno pažnje, a pogodan je za pošumljavanje udaljenih šumskih predjela.

Unos stranih vrsta drveća u naše preborne šume još nije ispitan.

4. Uzgoj sadnica u šumskom rasadniku za pošumljavanje ili popunjavanje sječina.

Da bi se plan uzgoja i njege sastojine mogao uspješno provesti treba da svako šumsko gospodarstvo ili Kotarski N. O. ima svoj rasadnik. Prenos sadnica iz Primorja u Gorski Kotar ili obratno nije preporučljiv.

Planirati rad u šumskom rasadniku mora ista ona osoba, koja rukovodi radovima pošumljavanja.

5. Sakupljavanje sjemena za sjetvu u rasadniku i šumi.

Sakupljavanje sjemena u većim količinama započelo je tek zadnjih godina i treba nastaviti plansko sakupljanje i spremanje sjemena. Kada se stekne dovoljno iskustva za taj rad kao i za samo pošumljavanje sjemenom bit će to brz i jeftin način obnove naših prebornih šuma.

B) Osiguranje sretstava, radne snage i materijala za izvršenje samih radova.

Svi napred navedeni uzgojni radovi u prebornim šumama po svojoj biti spadaju planu obnove i njege sastojine. Prema tome sredstva za taj rad imaju se osigurati finansijskim planovima Kotarskih N. O-a i Šumskih gospodarstava. U prošlim godinama ta su sredstva bila daleko premala, prema onima, koja bi morala biti za potpuno uzgojno uređenje šuma u kojima se vrše sječe. Najveći

dio krivnje za to leži u šumarskom stručnom osoblju, koje još dovoljno ne shvaća, važnost toga rada i ne zalaže se dovoljno da se osiguraju dovoljna sredstva.

U svim šumskim predjelima, u kojima je već izvršena eksploatacija, a koja traže navedene uzgojne radove treba odmah pristupiti tim radovima, kako bi se uhvatio korak sa eksploatacijom.

Kod uzgojnih radova može se upotrijebiti i slabija radna snaga s razloga, što je ostalo radništvo zaposleno na eksploataciji.

Poseban materijal i alat za taj rad nije potreban pa sa te strane nema zapreke uspješnom vršenju radova.

C) Provedba radova na terenu.

Za provedbu uzgojnih radova od najveće je važnosti stručnost radnika, naročito u šumskom rasadniku, gdje moraju biti stalni radnici.

Da bi se rad mogao uspješno obavljati potrebno je, da kod svake šumarije ili Kotarskog N. O-a bude zaduženo posebno lice za taj rad, bilo upravitelj šumarije bilo koji spremni nadlugar.

Kod viših nadležstva treba za taj rad da bude zadužen poseban stručnjak, čija će glavna dužnost biti, da daje glavne smjernice radu.

Konačno treba napomenuti da se uvođenjem intenzivnijeg uzgoja prebornih šuma, ukazuje potreba znatne preinake smjernica kod sastava elaborata za uređenje tih šuma.

Sva napred navedena razmatranja odnose se na uzgoj prebornih šuma, tek u glavnim i kratkim crtama, a sa svrhom da se pristupi u budućnosti intenzivnijem i naprednijem uzgoju tih šuma.

Ranije se tom predmetu nije posvećivala dovoljna pažnja, niti se rad na uzgoju prebornih šuma vršio po nekom planu, pa odluka Instituta za šumarska istraživanja kod Ministarstva Šumarstva NRH, da taj rad ispita i prouči, znači pristupanje radu, koji već odavna traži svoje rješenje.

Pronalaskom dobrih i sigurnih metoda uzgoja prebornih šuma, postići će se stvaranje boljih i vrijednijih sastojina u budućnosti i maksimalno iskorištenje produktivne snage tla.

Содержание: В этой статье автор излагает некие мысли о лесоводственных работах в выборочных лесах НР Хорватии.

»Обраćам се нашој народној интелигенцији по установама и у администрацијама, да да све од себе у извршавању своје дужности и онемогући сваки бијократизам у нашим установама.« (Тито — поводом Нове године 1948).

Из наше праксе

ИСКОРИШЋАВАЊЕ ОТПАДАКА СМОЛЕ ЗА ПРОИЗВОДЊУ КАТРАНА И КАТРАНСКИХ УЉА

Познато је да смола која се добија путем смоларења борових шума садржи у себи више или мање процената отпадака-нечистоће органске природе. Ови отпади су у главном иглице, иверје, кора, лишће, инсекти и слично који су упали у смолу приликом манипулације од самог лончета и на путу све до саме дестилације. Однос ових нечистоћа код нашег терпентинског Завода у Капини за смолу од прног бора у 1947. год. био је:

калофон	68—69%
терпентинско уље	16—17%
крупна нечистоћа	7—8 %
вода и испарења	9—6 %

Овај проценат крупне нечистоће који у главном зависи од савршености саме манипулације интересовао нас је дали би могли да и то искористимо. Полазећи од овога, будући да се годишње може накупити и до 10.000 кг. ових отпадака, а често и више, у току 1946 године приступили смо по први пут да почнемо путем суве дестилације да искоришћавамо ове отпаде, у главном за добијање боровог катрана.

И поред једноставности самог поступка, који је у суштини врло прост, желимо да упознамо са њиме нашу стручну јавност, јер се производњи смоле после ослобођења почела поклањати озбиљна пажња и у другим народним републикама где има погодних услова за тај рад. Да се отпади који ће се добити код прераде смоле не би бацали, износимо предње искуство које ће се моћи из године у годину и побољшавати увођењем нових метода рада саме суве дестилације. Ово ће нарочито бити оправдано и препоручљиво тамо где ће се добијати веће количине сирове смоле, те ће самим тим бити и више отпадака.

До отпадака смоле долази се на следећи начин. Пре но што се отпочне са дестилацијом смоле и њеним раставањем у основне њене састојке калофон и терпентинско уље, смолу морамо очистити од свих крупнијих и ситнијих отпадака као што су иглице, лишће, кора, иверје, инсекти, песак и слично. Прочишћавање се најпре врши у тако званом топионику. У овом топионику сипа се борова смола која се размекшава (постаје течнија) услед повећања температуре до на 70°C. Загревање топионика се може постићи било путем водене паре, било искоришћавањем топлех одводних димова, или комбиновано као што је случај у Терпентинском Заводу у Капини. Чим смола постане течнија сва органска нечистоћа која је лакша плива на површини, одакле се лако решеткастом капником извади. Један део теже нечистоће (песак) пада на дно топионика одакле се путем славине одлива. Пре него што се овако прочишћена смола пусти у дестилатор, поново се филтрира кроз један систем месинганих сита, како би се још боље прочистила. Од степена прочишћавања зависи у знатној мери особито квалитет калофона, т. ј. дали ће он бити тамнији односно светлији.

На овај начин издвојени отпади чувају се у јами-базену и могу се употребити за суву дестилацију. Искоришћавање ових отпадака оснива се на томе да су услед дужег лежања у смоли у јачем степену натопљени, односно да су упили смолу у себе. Од степена овог упијања разликујемо смолестије отпатке и отпатке са мање смоле (зносес, како их радници називају). Могу се користити и одпатци од ранијих година, но проценат искоришћења је нешто мањи услед њиховог дугог лежања и негативног дејства атмосфере (исправност, испарења и сл.).

У циљу суве дестилације направљен је један бакарни казан призматичног изгледа, стојећег система са отвором на горњем крају (види слику). Припремљен материјал за дестилацију сипан је у старе смоларске канте, више неупотребљиве за смоларење. Са једне стране, исте су биле избушене ради отицања течних дестилата. Ова избушена страна мора доћи код постављања у казан увек са доње стране. Да овако напуњене канте не би лежале директно уз саме зидове и да би се исте након завршеног процеса одмах извадиле уметнут је један бакарни омот који је при дну избушен ради отицања дестилата. У казан се може поставити 16 до 20 канти, што зависи од величине и форме саме канте.

Када се поставе канте у казан исти се са горње стране затвара и причвршћава са завртњима. Затварање је херметичко будући да је употреблен дихтунг (клингерит). По-

жење се врши са дрвима, односно отпадцима од дрвета у колико таквих има. Ватра затрејава казан са свију страна. Препоручљиво је да зидови ложишта буду од шамотне цигле и да су добро везане. Одводна цев за течне дестилате мора бити заштићена, у пролазном кратком делу кроз ложиште, ватросталним материјалом (азбестом). Одводна цев за гасовите састојке постављена је на самом поклопцу.

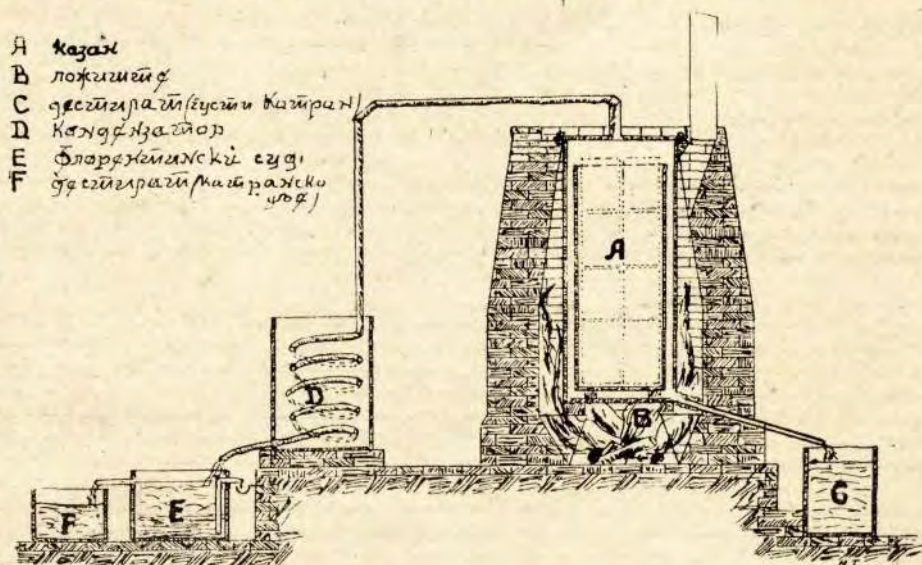
У казан може да стане 75 до 90 кг. отпадака. Сам процес дестилације траје 5 до 6 сати. Издвајање катранских деривата и самог терпентинског уља врши се на температурама вишим од 150°C .

Добијени дестилати, који су богати у смолним киселинама (калофону) и терпентинском уљу су следећи:

1. Густ катран тамно смеђе до црне боје који се прихвата било у нарочити суд направљен за ту сврху или обично буре или канту.

2. Катранска уља, јаког емпиреуматичног мириса, црне боје са знатним процентом боровог и терпентинског уља.

Густ катран који се цеди у казану од горњих канти на доле помоћу одводне цеви прихвата се у суд. Гасовити састојци одводе се у кондензатор где се кондензују у течност.

- А казан
- В ложиште
- С дестилатор (густи катран)
- Д кондензатор
- Е флорентински суд
- Ф дестилатор (калофонско уље)

Ова добијена течност помешана је са водом тако да се њено издвајање врши у флорентинском суду. Катранска уља као лакша од воде одводе се помоћу једне цевчице у нарочити суд. Овим добијање катрана није завршено. Густ катрански дестилат мора имати течнију конзистенцију, те се ради тога сада одвојено припрема. На посебном месту на отвореном ложишту у једном бензинском лименом бурету врши се загревање овог густог катрана. Чим се катран мало загреје додаје му се од добијене катранске текућине онолико колико се жели постићи густина самог катрана. Према томе додавањем ових катранских уља постиже се то да се катранска маса може разредити и направити течнијом. Густина катрана има трговачки значај будући да су нека предузећа тражила катран гушће конзистенције а нека ређе, већ према томе за какве потребе употребљавају катран. Добијени се је катран ради већег процента смолних киселина (калофона) показао особито добрим код импрегнације ужади, рибарских мрежа и код бродоградње.

Пошто се за разређивање катрана не утроши сво катранско уље, већ само један део (узима се на 100 кг. густог катрана до 10 кг. катранских уља) то се остатак може прерадити даљном дестилацијом.

Принос самог дестилационог поступка је следећи. Од 100 кг. отпадака добија се 20 до 22 кг. густог катрана и 8 до 10 кг. катранских уља. Ова катранска уља сложене су хемиске природе и обухватају углавном лака и средња катранска уља. Ако предестилишемо

ова катранска уља добије се борово уље (сосновое масло), које само у извесним случајевима и у недостатку правог терпентинског уља може ово заменити у индустријској примени. Борово уље лако се разликује од терпентинског уља по боји и мирису. Боје је жућкасте и има мирис на катран, док је терпентинско уље безбојно до слабе жућкасте нијансе и пријатног мириса.

У истом дестилационом казану извршили смо опите са пиланским отпатцима и са иверјем добијеним код израде борове тесане грабе. У првом случају употребљена је борова пилотина добијена као одпадак прераде са американским циркуларом са уметним зупцима. Код ове прераде пилотина је крупна те смо веровали да ће и проценат катранских дестилата бити знатнији. Но добијени проценти катранских дестилата су тако мали да се за сада не може узети у обзир овај начин искоришћавања пилотине. Исти је резултат добијен код суве дестилације иверја и отпадака добијених код израде тесаног материјала. Добијени резултати у оба су случаја варирали од 4% до 6%. Ово нам јасно показује да код добијања катрана и осталих катранских дестилата могу добити у обзир отпатци који имају већи проценат смоле у себи, јер у колико је проценат већи добијају се бољи резултати рада.

Овај начин примене суве дестилације има преимућстава над примитивном прерадом, а са друге стране инвестирана средства су стварно минимална, тако да и са тачке рентабилитета можемо бити задовољни. Од многих преимућстава пак оваковог рада да наведемо само:

1. Једновремено издавања два дестилата густе катран и катранска уља (лако и средње).

2. Погодном мешавином ових два дестилата могу се добити катрани разне густине према потребама саме намене.

3. Може се добити извесна количина боровог уља.

Ово је тип углавном теренског постројења, малог обима, малих инвестиција, препоручљив у подручјима где се лако долази до сировине за дестилацију, у нашем случају до отпадака од смоле код саме њене прераде. При самом раду водити рачуна о потребној обзирности будући да се ради са лако запаљивим материјалом.

Инж. Бранислав Пејоски

ORGANIZIRANJE »UPRAVE NEDRŽAVNIH ŠUMA« U NR SLOVENIJI

Koncem mjeseca prosinca 1947. god. osnovana je odredbom Ministra poljoprivrede i šumarstva NR Slovenije »Uprava nedržavnih šuma« kao organ navedenog ministarstva.

Privatne seljačke šume, čiji su vlasnici mali i srednji posjednici zauzimaju gotovo 70% površine svih šuma Slovenije, te je prema tome zadatak novo osnovane »Uprave nedržavnih šuma« vrlo velik.

Glavne njene zadaće su slijedeće: Postavljanje plana, te organiziranje, provođenje i evidentiranje njegovog izvršenja u nedržavnom sektoru; neposredna i operativna briga za slovensku seljačku šumu; organiziranje akcija čišćenja, pošumljavanja i uzgoja šuma; čuvarska služba; projektiranje i građenje šumskih cesta i saobraćajnih sredstava u šumama zadružnog i privatnog sektora; posredovanje u svim dobavama i kupnjama u nedržavnom sektoru; organiziranje akcija za poboljšanje šumarstva te usmjeravanje planske produkcije.

Pri izvođenju ovih zadaća, upravi će pomagati novo obrazovane šumske uprave na kotarevima i odgovarajući organi kotarskih izvršnih odbora.

Seljačke zadružne organizacije su one, koje će svestrano pomoći upravi nedržavnih šuma u izvršenju plana i svim ostalim zadaćama u privatnom sektoru šumarstva. Iskustvo je pokazalo, da se plan u privatnom sektoru šumarstva, lakše izvršavao ondje, gdje su seljački šumovlasnici bili povezani u zadružnim organizacijama i to bilo u šumsko-produktivnim zadrugama, bilo u seljačkim radnim zadrugama sa posebnim odjelima za šumarstvo.

Zadružni poslovni savezi sa svojim poduzećima za preradu i otkup šumskih i drugih proizvoda, postat će važna središta zadružnog i gospodarskog života na selu.

Zadružne organizacije preuzet će na sebe tešku zadaću sabiranja proizvodnih podataka, te organizacije otkupa šumskih proizvoda privatnog sektora, a to će biti veliko olakšanje dispečerskoj službi i evidenciji. U provođenju ovih zadataka, zadružne organizacije moraju biti najtješnje povezane sa narodnim odborima i frontovskim organizacijama.

Organiziranjem »Uprave nedržavnih šuma NR Slovenije« zadružni i privatni sektor šumarstva Slovenije, je organizirano uključen u plansko gospodarstvo te povezan sa državnim sektorom šumarstva u jedinstvenu gospodarsku cjelinu. R. Benić

ПОВОДОМ КОНФЕРЕНЦИЈЕ О ПОЉОЗАШТИТНИМ ШУМСКИМ ПОЈАСИМА

У првој половини месеца јануара у Савезном министарству пољопривреде и шумарства одржана је конференција о пољозаштитним шумским појасима, којој су присуствовали представници појединих републиканских министарстава пољопривреде и шумарства, института, научних установа и других.

У рефератима који су израђени за ову конференцију расветљено је питање заштите пољопривредних култура од суше помоћу елемената шуме. У овим рефератима изложени су напори и резултати рада на подизању пољозаштитних појасева у другим земљама, које се већ дуже времена баве проблематиком овог питања, као и погледи наших стручњака о улози оваквих заштитних објеката коју они могу имати у појединим крајевима наше земље.

Из ових реферата могли би се укратко извући следећи закључци:

1) На свим ветру изложеним положајима може се помоћу шумских заштитних појасева постићи знатно смањење брзине ветра, ако се они, по извесном систему који одговара сврси, расподеле на терену и правилно оријентишу према владајућем ветру. Ово важи нарочито за пределе у којима влада ветар из једног правца. Смањење брзине ветра повољно делује на повећање приноса пољопривредних култура, јер је доказано да се асимилација, а с тиме у вези и продукција материја у биљкама, смањује са повећањем брзине ветра.

2) Смањењем брзине ветра ублажава се или потпуно отклања опасност од ерозије земљишта ветром, која угрожава пољопривредне културе у сувљим подручјима са растреситим земљиштима и на живом песку, а то посредним путем такође повољно утиче на развој култура.

3) Без сумње је да се смањењем брзине ветра, макар било и веома мало, повољно мења и микроклима у заштићеној зони: смањује се испаравање а повећава влага у ваздуху. Помоћу пољозаштитних пруга постиже се и правилнија расподела снега на њивама и одржања повољнији биланс воде у тлу, што делује на повећање биљне производње.

4) У нашој држави постоје услови да се помоћу заштитних шума ублаже локалне климатске прилике и да се на тај начин отклони или умањи опасност од суше, која често угрожава жетву. У областима које су нарочито изложене ветру оваква акција је неопходно потребна.

Али поред ових неоспорних чињеница, резултати досадашњих истраживања на овом пољу јасно су показали да је проблем заштитних пруга веома сложен и да још није потпуно расветљен. Поједини чињеници, од којих зависи утицај заштитних пруга на околину, мењају своју вредност и међусобне односе па се њихов заједнички утицај на културе не може тачно унапред предвидети. Према томе и искуства која су стечена под другим климатским приликама не могу се једноставно применити у нашим приликама.

Из ових разлога биће потребно да се пре него што се приступи масовном практичном подизању пољозаштитних пруга у ареалу пољопривреде, испитају многи важни моменти, који могу имати утицаја на овај рад.

На првом месту биће потребно да се установе реони у којима је оваква заштита заиста потребна или може бити корисна. Овде је нарочито важно да се испитају струјања ваздуха те тачно установи брзина и правац ветрова, против којих се треба борити. Од правца ветрова зависиће оријентација заштитних пруга које ће се поставити и њихов размештај на терену.

Код пројектовања шумских заштитних појасева мора се бити на чисто, која се висина код изабране врсте дрвећа жели и може постићи. Међутим и избор врста дрвећа и висина коју оно може постићи зависи од локалних околишних прилика, па је потребно да се поред климе врше и недолшка испитивања.

Истраживања треба за свако подручје да проуче техничку страну подизања заштитних појасева, т. ј. најповољнији начин припреме тла за садњу, време и начин садње, избор врста дрвећа које се могу употребити, густоћу садње, ширину заштитне пруге и заштиту културе.

Избор врсте дрвећа је од пресудног значаја. Изабране врсте морају одговарати стању, да би се шума, подигнута изван свог природног ареала, могла одржати и што боље напредовати да би извршила свој задатак. У пракси су до сада заштитне пруге подизане од четинара или од лишчара или су комбиновани једни и други. Савремена техника подизања заштитних појасева упућује на што богатију смесу листнатог дрвећа, којем се даје предност због лакше регенерације и из естетских разлога. Код смесе лишчара лакши је избор врста са различитим захтевима на светлост и са различитом енергијом раста, па се може и лакше постићи најповољнија густоћа заштитног појаса. Тамо где је неопходно потребна заштита против ветрова и за време зиме када вегетација мирује, не може се избећи употреба четинара.

Густоћа, односно вертикални склоп заштитног појаса је веома важан моменат, који не сме остати непроучен. Испитивања која су до сада вршена показала су да су сувише густе заштитне појасеви мање повољни, јер њихов непробојни зид делује на стварање не само са стране са које ветар дува, него и у заштићеној зони.

Ширина појаса за заштитно деловање нема већег значаја. Тамо где то климатске прилике дозвољавају, задовољимо се са мањим, односно ужим објектима, који ће одузимати пољопривреди мање зиратног земљишта и који су јефтинији.

На бази ових реферата и дискусије конференција је констатовала:

Да се као последица географског положаја, конфигурације, климатских прилика и сужавања ареала шума, нарочито у пригорју и у пољопривредним реонима наше државе, јављају све чешће и оштрије периодичне суше, које наносе огромне штете нашој пољопривреди, смањујући њену производњу.

Поред агротехничких и других мера, које ће помоћи да се пољопривредна производња повећа, указује се као неопходна потреба, да се плански и у систему који одговара сврси, постави шумска вегетација у ареалу пољопривреде, а нарочито у реонима који су изложени јаким ветровима и угрожени од суше.

У вези са овом констатацијом конференција је донела закључке, у којима се истиче да се претходно приступи испитивању могућности подизања пољозаштитних појасева, пре него што се пређе на масовније подизање, испитујући читав низ претходних основних радова као што су: одређивање пољопривредних реона где је заштита заиста потребна; испитивање климатских прилика тих реона; одређивање врста дрвећа, грмља и шибља које могу доћи у обзир за подизање појасева у појединим реонима; израда практичних упутстава за производњу садница, за подизање, неговање и заштиту шумских појасева итд.

Ова испитивања и проверавања вршиће се првенствено на државним пољопривредним добрима и на имањима радних задруга.

Док се ови основни радови не изврше, пољозаштитне шумске појасеве треба подизати у мањем обиму и то на најугроженијим местима, где је заштита најпотребнија, као и тамо где постоје могућности и средства за ове радове.

Такође у закључцима, истакнути су они крајеви наше земље који су нарочито угрожени ветром и сушом, а то су: Војводина и источни део Србије; цела Подравина и подручје крша; Дравско поље; у Херцеговини кршна поља; у НР Македонији: Овче поље, Скопска котлина и Тиквешко поље; и у НР Црној Гори Улцињско и Ђемовско поље.

У овим најугроженијим крајевима потребно је што хитније приступити подизању пољозаштитних појасева. С обзиром на природу посла и циљеве, одређени су делокрузи рада пољопривредне и шумарске струке у подизању пољозаштитних појасева.

Претставници научних установа, научни радници, као и представници других струка, који су учествовали на овој конференцији сарађиваће на овом важном послу наше пољопривреде.

Инж. Ј. Ђурђевић

»Без добре статистике и евиденције не може бити стабилне и успјешне планске привреде«. (Тито — поводом Нове године 1948).

Kroz naše članke

»Racionalizacija uvoza drveta«

Primjedba k članku Ing. A. Postnikova »Racionalizacija izvoza drveta« u »Šumarskom listu« br. 10.—II. 1947. god.

U gore citiranom članku Ing. A. Postnikov preporuča uvadati umjesto »tradicionalnog načela preborne sječe« čistu sječu i u brdskim šumama. Na to primjećujem sljedeće:

1. Vjerojatno Ing. Postnikovu nije dovoljno poznato, da su čiste sječe bile za vrijeme protunarodnih kapitalističkih režima općenito uvedene kao jedini način sječe od početka okupacije Bosne po Austriji, pa neprekidno dalje do nedavno, i to na svima t. zv. ugovornim područjima, u koje su pripadali svi najveći šumski kompleksi u Bosni. Tek je za vrijeme bivše Jugoslavije, nakon živog zauzimanja šumarskih stručnjaka, teškom mukom uspjelo dokazati mjerodavnim vlastima, kakva se ogromna šteta nanosi čistim sječama, te je na nekim ugovornim područjima uspjelo uvesti način t. zv. preborne sječe, nešto ekstenzivnijeg oblika, prilagođeno tamošnjem načinu gospodarenja.

Svakom bosanskom šumaru dobro su poznate posljedice golih sječa, a poznate su mu i bezvrijedne šikare, koje su u vezi s tim sječama nastale (na pr.: na području biv. šipada: Vučja Poljana, Vranjevac, Resnovača, Lisina; područje Bosna-Boa itd.).

2. Dalje je u interesu pitanje, zašto je preborna sječa jedini racionalni način sječe na Visokom kršu, t. j. na višim područjima Dinarskog krša, koji zahvata Crnu Goru, a proteže se kroz Bosnu i Hercegovinu i odatle dalje sve do blizu Trsta. Ovamo pripadaju svi veći šumski masivi Bosne, koji se nalaze u glavnom u nadmorskim visinama od 700—1500 m).

To je područje okarakterizirano posebnom, oštrom klimom. Oborine nisu podjednako raspodijeljene. Ljeta su dosta sušna i vruća, a zime se odlikuju velikim snijegom i jakim vjetrovima. Krč propušta vodu. Zato su ta područja bezvodna. Jedino šuma donekle zadržava vlagu. Ako skinemo šumski pokrov, stvaramo vanredno teške uslove za ponovni razvitak šume: vlaga se više uopće ne zadržava, humus se osuši i prosto izgori, a voda odnese ostatak vegetativne zemlje — stvara se goli krš! Svako tko je prolazio Srneticom, to je vidio. U takvim uslovima vještačko pošumljavanje teško uspijeva, a troškovi pošumljavanja su ogromni. Osim toga kvaliteta tako proizvedenog drveta bit će razmjerno slaba.

Nakon detaljnijeg proučavanja dinamike biljnih asocijacija na tom kršu — putem primjene modernijih fitocenoloških metoda — ustanovio sam cikluse razvitka vegetacije (opisano u mojoj knjizi o prašumama masiva Klekovača—Grmeč). Nakon čistih sječa razvija se ondje nekoliko vegetacijskih stadija sukcesija, koji mogu trajati dugi niz godina (stadij sa *Epilobium angustifolium*, stadij sa *Rubus* sp., zatim stadij *Salix caprea* — *Populus tremula* i tek se onda pojavljuje smrč). Na paljevinama je još gore. Tamo iza stadija sa *Epilobium* nastupa stadij sa *Calamagrostis*, koji traje još dulje. Opasnost je od požara na golim sječinama vrlo velik. Ako još dodamo neizbježnu pašu, onda tek vidimo što nastupa poslije čistih sječa.

Putem fitocenoloških proučavanja utvrdio sam da u bosanskim šumama prašumskog tipa možemo vršiti sječu sa intenzitetom (po masi) 35 do 40%, bez da se ekološka ravnoteža šume znatno poremeti.

Zaključak iz svega navedenog je jasan. Prema modernom shvaćanju uloge šumarstva kao grane socijalističke privrede, šume na visokom kršu imaju pretežno zaštitni karakter s obzirom na to možemo ih iskorištavati samo putem prebornih sječa, jer momentalni razmjerno mali finansijski efekat povlači za sobom nesrazmjerni veliki gubitak za čitavo narodno gospodarstvo u budućnosti. Odatle je razumljivo da je strah u pogledu čistih sječa i te kako opravdan.

Primjećujem zauspit da su ranije svi veći kompleksi šuma na području NR Slovenije pripadali veleposjedima, te da su se iskorištavale na pljačkaški kapitalistički način i to uglavnom putem čistih sječa, nakon čega je slijedilo vještačko pošumljavanje. Međutim, ti veleposjednici nigdje na kršu nisu primjenjivali čiste sječe, nego su tamo vršili samo preborne sječe (na pr.: područja Kočevia, Cerknice, Postoine, Snežnika itd.), jer su i sami znali da bi putem čistih sječa pretvorili svoje krške šume u bezvrijedni goli krš.

Dr. ing. V. Tregubov

O racionalizaciji i prividnoj racionalizaciji

Ing. Postnikov u svom članku »Racionalizacija izvoza drveta« predlaže uvađanje čistih sječa u brdskim šumama. Čiste seče u brdskim šumama ne predlaže kao neku privremenu i kompromisnu meru, već kao novi sistem, koji bi trebalo primenjivati u širokom razmerima.

Ideja nije ni nova ni originalna. Nekada su tu ideju svim silama i svim sredstvima propagirali trgovci drva, da bi povećali svoj profit ili da bi nadoknadili gubitke koji su nastali zbog nestručne uprave i loše organizacije posla.

Ipak je kod Ing. Postnikova originalan način, kako tu ideju iznaša pred stručnu javnost. Prema njegovim navodima u SSSR »najčešći ako ne i isključivi način seče je čista seča«. Međutim, ovakav način izveštavanja mogao bi dovesti do nepravilnih pretstava. U SSSR razlikuju se tri šumske zone, koje se međusobno bitno razlikuju u pogledu načina gazdovanja i iskorištavanja.

U »ljesodeficitnoj zoni«, koja obuhvat najveći deo gusto naseljenih predela evropske SSSR, gazduje se u šumama prema načelu trajnosti prihoda, te se strogo vodi računa o šumsko uzgojnim načelima.

U »vodozaštitnim reonima«, koji obuhvataju ogromne površine šuma u izvornom području velikih reka, sa šumama se gospodari prema načelima koja važe za zaštitne šume, dakle to su čiste seče u većim razmerima zabranjene.

Konačno imamo »ljesosuficitnu zonu« na evropskom severu i u Aziji, u krajevima koji su vrlo retko ili uopšte nisu naseljeni, pa zbog toga zaštitni momenti praktično ne dolaze u obzir. U toj zoni zaista se eksploatacija vrši pretežno čistom sečom i ondje se primienjuju načela mehanizacije rada kod seče i izvoza.

Treba, dakle, podvući fakat, da ogromno prostranstvo SSSR-a dozvoljava u pojedinim predelima da se, bar za sada, ne mora voditi računa o posrednim, zaštitnim uticajima šuma na okolinu, pa je u vezi toga zavedena čista seča.

Pisac zagovara čistu seču kod nas, iako ne postoje uslovi slični onim u SSSR-u. Ne obazire se na biološke momente, jer verovatno smatra da to nije potrebno u jednoj pretežno ekonomskoj raspravi. Međutim, čista seča je važna i za čisto ekonomsko prosuđivanje uslova primarne produkcije drva, jer uslovljava posebne načine obnove, uzgoja i nege sastojina, pa prema tome utiče i na proizvodne troškove.

No i u slučaju, kada sledimo pisca u tom pravcu, pa ne uzimamo u obzir biološke uslove postojanja i rastenja šuma, pojavljuje se niz čisto ekonomskih faktora, o kojima pisac očigledno nije vodio računa, ali je ipak imao odvažnosti da javno preporuči čiste seče u brdskim šumama.

Naš petogodišnji plan je postavio kao jedan od najvažnijih zadataka elektrifikaciju zemlje putem guste mreže hidrocentrala, koje će davati energiju svim granama industrije. U perspektivi petogodišnjeg plana voda je postala jedna od najdragocenijih naših sirovina, glavni izvor energije za naš opšti ekonomski razvoj. Hidrotehničari, kojima je poveren zadatak da planiraju i izgrađuju sistem hidrocentrala, upućuju apel šumarstvu da putem pravilnog uzgoja i nege šuma sarađuju na elektrifikaciji zemlje. Šuma je najvažniji faktor režima vode, najprostraniji prirodni recipijent i akumulator vode koji bitno utiče na smanjenje sezonskih razlika oticanja vode, pa time smanjuje i potrebu za veštačkim hidrotehničkim napravama, vodenim branama. No i najveće vodene brane mogu biti u srazmerno kratkom nizu godina zabrtvene

prudom i muljem, ako se sa šumama u dotičnom oborinskom području ne bude pravilno gazdovalo. Poznat je konkretan slučaj, gde samo jedna bujica donasa u korito jedne naše reke godišnje oko 100.000 m³ pruda. Izgradnji velike projektirane vodene brane se ne sme pristupiti, dok ova bujica ne bude uređena i smirena. Razumljiva je, dakle, parola koja je postavljena u okviru planiranja vodnog gospodarenja, da su šumari prvi pozvani da startaju u takmičenju za realizaciju plana elektrifikacije zemlje.

I dok celokupna naša javnost priznaje posrednu i ogromnu važnost šuma za režim vode, dotle nam Ing. Postnikova nudi »temu za razmišljanje«, putem koje bi trebali doći do toga da priznamo opravdanost i prednost čistih seča u brdskim šumama.

U istom broju Šumarskog lista, gde je štampan apel Ing. Postnikova, štampan je i članak: »Poljezaštitni šumski pojasevi«.

Taj nam članak belodano demonstrira štete koje prouzrokuje za poljoprivredu neracionalno gazdovanje šumama. Baš zbog toga što se ranije nije vodilo računa o posrednom uticaju šuma na poljoprivredu, što su naročito u Americi šume nemilosrdno uništavane čistim sečama i paljenjem šuma, danas je došlo do toga, da se moraju osnivati veštački šumski pojasevi, da se zaštiti, a možda i spasi poljoprivreda u prostranim oblastima. Šuma nije samo važan faktor režima vode, već je također i najefikasnija odbrana od vetra.

I članak Ing. Beltrama u istom broju Šumarskog lista demonstrira nam štete koje nastaju za poljoprivredu i šumarstvo zbog neracionalnog i protuprirodnog postupka sa šumama.

U tom istom broju objavljen je i to na uvodnom mestu, članak Ing. Postnikova, u kojem je istaknut apel: neka se čiste seče ne ograniče samo na nizinske šume, već ih treba primenjivati i u brdskim šumama. U zemlji gde su bujice u mnogim predelima prava narodna nesreća, u zemlji gde se pozitivno zna da je ogromna većina tih bujica nastala baš zbog čistih seča, našao se šumarski stručnjak koji smatra da treba povesti rat protiv »tradicionalnog načela«, o prednostima prebornih seča.

Izvesno je da bi izvoz drva bio nešto jeftiniji, kada bi se brdske šume sekle čistom sečom. U glavnom bi se nešto smanjili samo troškovi privlačenja drva do stalnijih prometnih naprava. No tom dobitku stoje nasuprot povećani izdaci za veštačko pošumljavanje, sav rizik takvih radova na većim površinama čistih seča, povećani izdaci za uređivanje bujica i osiguranja terena. Nadalje, takav način seče na velikim površinama direktno ugrožava plan elektrifikacije zemlje, a na drugoj strani nužno prouzrokuje znatno smanjenje prihoda poljoprivrede.

Suštinu predloga »racionalizacije« prema tome treba tražiti u nastojanju da se olakša izvršenje zadatka u jednom užem sektoru, u nastojanju da se pokaže bolji uspeh kod izvoza drva, pa se u tom cilju preporuča ignorisati sve obzire na ostale grane šumarske delatnosti, kao i na sve ostale grane opšte državne privrede.

Pita se sada da li zasluhuje naziv »racionalizacija« postupak, koji zaista donasa izvesnu manju korist, ako se posmatra, sa jednog usko ograničenog gledišta, a koji postupak sa gledišta opšte privrede prouzrokuje mnogostruko veće štete nego što je iznosila korist. Ovakove postupke treba žigosati kao prividnu i lažnu racionalizaciju.

Dr. ing. R. Pipan *

PRIMJEDBA UREDNIŠTVA:

Uredništvo je povodom članka ing. Postnikova »Racionalizacija izvoza drveta« primilo kritike Dr. ing. Pipana i Dr. ing. Tregubova, koje smo naprijed objavili. Nama je drago da je članak izazvao pažnju naših stručnjaka sa terena, ali i ovaj puta naglašavamo, da će »Šumarski list« vrlo rado i u buduće donositi sve prijedloge, koji imaju za cilj da doprinesu raščišćavanju gledišta u pitanjima naše prakse. Uredništvo stoga smatra da je ispravno postupilo donošenjem članka Ing. Postnikova, jer je njegov cilj jasan — racionalizacija izvoza — iako njegovo gledište na sječu u brdskim šumama ne mora da bude ispravno.

Из нашег законодавства

OPĆI ZAKON O ŠUMAMA

I. Opće odredbe

Čl. 1.

Sve šume u Federativnoj Narodnoj Republici Jugoslaviji, bez obzira u čijem su vlasništvu, služe općim interesima narodne zajednice i nalaze se pod zaštitom države.

Čl. 2.

Osim šuma smatraju se šumama u smislu ovog zakona i zemljišta:

1. koja nisu trajno sposobna za drugu vrstu kulture osim za gajenje šume, i
2. koja po svom položaju, konfiguraciji, fizičkom i kemijskom sastavu i klimatskim uvjetima najkorisnije služe narodnoj privredi i drugim općim interesima kad su pod šumskom kulturom.

Čl. 3.

Po značaju šume su općedržavnog, republikanskog, pokrajinskog, oblasnog i lokalnog značaja.

Prezidijum Narodne skupštine FNRJ, na prijedlog Vlade FNRJ, ukazom određuje koje će se šume smatrati šumama općedržavnog značaja.

Prezidijum Narodne skupštine narodne republike, na prijedlog vlade narodne republike, ukazom određuje koje će se šume smatrati šumama republikanskog, a koje pokrajinskog, odnosno lokalnog značaja.

Čl. 4.

Unapređenje i razvoj šumarstva, šumske privrede i drvne industrije vrši se po općedržavnom privrednom planu.

Čl. 5.

Državni organi nadležni za šumarstvo i šumska gospodarstva upravljaju državnim šumama na temelju planova i šumsko-uređajnih elaborata utvrđenih za unapređenje i razvoj šumarstva, šumske privrede i drvne industrije.

Do izradbe šumsko-uređajnih elaborata, ministri šumarstva narodnih republika organizirat će i provesti inventariziranje svih šuma sa programom sječa.

Troškove inventariziranja snosi država.

Ministar poljoprivrede i šumarstva FNRJ propisat će uputstva za izradbu šumsko-uređajnih elaborata

Čl. 6.

U svrhu unapređenja i racionalnog iskorišćivanja zadružnih i privatnih šuma, država vrši nadzor nad njihovom eksploatacijom i podizanjem.

Vlada FNRJ donijet će uredbom propise o vršenju državnog nadzora nad zadružnim i privatnim šumama, kao i o mjerama za njihovo unapređenje i upravljanje.

Čl. 7.

Šumski predjeli naročitih prirodnih ljepota, kao i oni povijesnog ili naučnog značaja, mogu se zakonima proglasiti za nacionalne parkove.

Uredbom će se propisati upravljanje nacionalnim parkovima.

II. Zaštita i unapređenje šuma

Čl. 8.

Sve postojeće šume moraju se održati.

Iznimno, šuma se može krčiti i šumsko zemljište trajno oduzet šumskoj kulturi samo sa odobrenjem nadležnog državnog organa.

Ministar narodne obrane može za potrebe sigurnosti i obrane zemlje odrediti krčenje šuma koje se nalaze u državnom pograničnom pojasu.

Bez njegove prethodne suglasnosti ne može se odobriti krčenje šuma u ovom pojasu.

Za krčenje šuma kraj voda na kojima se vrši plovidba potrebna je prethodna suglasnost Ministra saobraćaja FNRJ i Ministra poljoprivrede i šumarstva FNRJ, a Ministra poljoprivrede i šumarstva FNRJ za krčenje šuma kraj voda na kojima se vrši splavarenje i plavljenje. Za krčenje šuma kraj voda koje su od značaja za elektrifikaciju zemlje potrebna je prethodna suglasnost Ministra elektroprivrede FNRJ.

Čl. 9.

Promjena oznake kulture zadruženih i privatnih zemljišta, koja su označena kao šume u zemljišnim knjigama (knjigama tapija) i katastarskim operatima, može se provesti samo na temelju pravomoćnog rješenja državnog organa nadležnog za izdavanje odobrenja za krčenje šume.

Sudovi koji vode zemljišne knjige i knjige tapija, kao i katastarski organi, dužni su ustanovljene slučajeve pretvaranja zemljišta označenog kao šuma u drugu vrstu kulture, prijaviti nadležnim državnim organima za šumarstvo.

Čl.10.

Pustošenje šume kažnjivo je.

Pustošenje šume smatra se svaka radnja kojom se slabi plodnost šumskog zemljišta, ili smanjuje priraštaj šume, ili ugrožava trajnost šumske proizvodnje, opstanak ili gajenje šume.

Čl. 11.

Ako se na šumskom drveću pojave štetni insekti ili zarazne bolesti, nadležni državni organ za šumarstvo, kao i vlasnik i posjednik šume, dužni su odmah poduzeti potrebne mjere da se zaraza suzbije i ukloni.

Vlasnici i posjednici šuma dužni su pojavu zaraze u njihovim šumama odmah prijaviti najbližem državnom organu za šumarstvo.

Ministar šumarstva narodne republike propisat će mjere za borbu protiv štetnih insekata i zaraznih bolesti na drveću u skladu sa uputstvima Ministra poljoprivrede i šumarstva FNRJ.

Čl. 12.

Na zemljišta koja su određena za pošumljivanje ili podmlađivanje šume, kao i u mlade šume, stoka se ne smije puštati.

Paša i žirenje može se dopustiti samo u onim šumama ili njihovim dijelovima u kojima stoka ne će biti od štete za podmladak i gajenje šume.

Ispaša koza u šumi može se dozvoliti samo u onim krajevima u kojima koza služi za prehranu stanovništva i to samo u broju neophodnom za ovu svrhu i na površinama koje su posebno izdvojene.

Čl. 13.

Skupljanje šušnja i mahovine kao i kresanje lisnika, nije dozvoljeno.

Iznimno, u slučaju opravdane potrebe, može se dozvoliti ovo skupljanje i kresanje, ali samo na određenim površinama i na način koji ne ugrožava pravilno podmlađivanje i gajenje šuma.

Čl. 14.

U svrhu zaštite privrednih zdravstvenih i drugih interesa ili interesa pojedinih osoba, određene šume ili njihovi dijelovi mogu biti proglašeni za stalno zaštitne ili za privremeno zaštitne šume.

Čl. 15.

Kao stalno zaštitne šume mogu biti proglašene šume:

1. koje zaštićuju zemljište od odronjavanja, spiranja i otiskivanja, a nalaze se na obroncima ili na obalama voda ili na zemljištu izloženom raznošenju vjetrom;
2. koje zaštićuju vrela i zemljišta od poplava i usova sprečavanjem naglog otjecanja vode u bujničnim područjima;
3. koje služe kao šumski pojasevi za zaštitu od vjetra, pijeska i valova;
4. koje se nalaze na gornjoj granici šumske vegetacije;
5. koje služe zdravstvenim svrhama; i
6. koje služe obrani zemlje.

Čl. 16.

Kao privremeno zaštitne šume mogu biti proglašene one šume koje zaštićuju objekte izvan svoga staništa.

Čl. 17.

Proglašenje šuma za stalno ili privremeno zaštitne vrši:

1. Ministar poljoprivrede i šumarstva FNRJ za državne šume općenarodnog značaja, a u suglasnosti sa Ministarstvom narodne obrane za sve šume koje služe obrani zemlje;

2. ministar šumarstva narodne republike u suglasnosti sa predsjednikom narodne republike za sve ostale šume na području narodne republike.

Čl. 18.

U zaštitnim šumama ne smije se vršiti čista sječa, izuzev sječe sitnih bagremovih šuma.

Ministar poljoprivrede i šumarstva FNRJ propisat će pravilnikom postupak za proglašavanje šuma stalno ili privremeno zaštitnim, način njihovog evidentiranja i upravljanja, kao i postupak za utvrđenje jednokratne naknade koju su vlasnicima šuma dužne platiti osobe u čijem su privatnom interesu određene šume proglašene za privremeno zaštitne.

Čl. 19.

Svaka sječa šume mora se vršiti na način kojim se ne ugrožava racionalno podmlađivanje i gajenje šume.

Čl. 20.

Sječa dubećih stabala može se vršiti samo u vremenu od 1. listopada do 1. travnja.

Sječu izvan ovog vremena može dozvoliti Ministar poljoprivrede i šumarstva FNRJ u šumama općedržavnog značaja, a ministar narodne republike u ostalim šumama, i to samo:

1. u šumama koje su napadnute štetnim insektima ili zaraznim bolestima, ili su požarom ili vjetrom oštećene, ili im prijeti opasnost otplavlivanja;

2. u planinskim šumama gdje je nemoguća zimska sječa, kao i u onim, gdje se sječa zakasnila uslijed vremenskih nepogoda;

3. u šumama za proizvodnju lisnika;

4. za izgradnju i popravak stambenih i ekonomskih zgrada i saobraćajnih objekata, uništenih elementarnim nepogodama, ukoliko se ova potreba ne može podmiriti na drugi način.

U šumama državnim, zadružnim i privatno-pravnih osoba, sječa dubećih stabala ne smije se vršiti dok se stabla za sječu prethodno ne žigošu, a kod čistih sječa dok se površine određene za sječu prostorno ne obilježe.

Sječa borovih šuma vrši se po pravilu poslije smolarenja.

Sve vrste proreda i čišćenja šuma mogu se vršiti u toku cijele godine izuzev dva mjeseca od početka vegetacije.

Čl. 21.

Iznošenje šumskih proizvoda iz šume mora se vršiti određenim putevima i voznicima, a na način da se time ne nanosi šteta šumi, podmlatku i zemljištu.

Vlasnik zemljišta dužan je dozvoliti iznošenje šumskih proizvoda preko svoga zemljišta, ako ovo nije moguće izvesti na drugi način, drugim pravcem, ili ako bi drugi način ili pravac bio nerazmjerno skuplji.

Čl. 22.

Suhatke i planinski pašnjaci ne mogu se proširivati na štetu šume.

Čl. 23.

U svrhu što racionalnijeg iskorišćivanja produktivne snage zemljišta, prvenstveno će se pošumiti obešumljene površine šumskog zemljišta, krš, goleti i živi pijesak, kao i zemljišta koja po svom položaju, konfiguraciji, fizičkom i kemijskom sastavu i klimatskim uvjetima, najkorisnije služe narodnoj privredi i drugim općim interesima kad su pod šumskom kulturom.

Čl. 24.

Vlasnik šumskog zemljišta dužan je pošumiti njegove obešumljene površine, kao i svā ona zemljišta koja su isključivo mogu koristiti ako su pod šumskom kulturom, u roku koji u okviru općedržavnog privrednog plana, odredi svojim rješenjem nadležni državni organ za šumarstvo.

Siećine koje su nastale siećom šume poslije 1. siječnja 1947., moraju se pošumiti najkasnije u roku od tri godine po izvršenoj sječi, ukoliko nisu prirodnim putem podmlađene.

Čl. 25.

Država može pomagati pošumljavanje zadružnih i privatnih zemljišta označenih u čl. 23. i 24. ovog zakona na način i pod uvjetima koje propiše narodne republike.

Čl. 26.

Šume koje su uslijed prekomjernih sječa, kresanja, bršćenja ili paše pretvorene u šikare, kao i šume koje su zapuštene i zakržljale, moraju se obnoviti odnosno poboljšati.

Ministar poljoprivrede i šumarstva FNRJ starat će se da se ovi zadaci planski i pravilno postave i izvrše u određenim rokovima.

Čl. 27.

Vlada FNRJ će uredbom postaviti opće zadatke i propisati sredstva za unapređenje šumarske nauke, naobrazbu kadrova i prosvjećivanja naroda u oblasti šumarstva.

III. Uprava i nadzor nad šumama

Čl. 28.

Ministar poljoprivrede i šumarstva FNRJ vrši opće rukovodstvo i opći nadzor nad šumarskom službom na području Federativne Narodne Republike Jugoslavije, priprema prijedlog općedržavnog privrednog plana podizanja, gajenja, uređenja i iskorišćavanja šuma, melioracije šumskih zemljišta, izgradnje šumskih saobraćajnih sredstava i drveno-industrijskih postrojenja i neposredno upravlja šumskim gospodarstvima općedržavnog značaja.

Ministar šumarstva narodne republike rukovodi i vrši nadzor nad svim organima šumarske službe na području narodne republike, neposredno upravlja šumskim gospodarstvima republikanskog značaja i daje narodnim odborima uputstva za upravljanje šumama i šumskim gospodarstvima pod njihovom upravom.

Glavni izvršni odbor narodne skupštine autonomne pokrajine i izvršni odbor oblasnog odbora autonomne oblasti neposredno upravlja šumskim gospodarstvima i drveno-industrijskim postrojenjima pokrajinskog odnosno oblasnog značaja, staraju se o unapređenju, gajenju i zaštiti šuma i vrše nadzor nad organima šumarske službe na području autonomne pokrajine odnosno autonomne oblasti.

Narodni odbori neposredno upravljavu šumskim gospodarstvima i drveno-industrijskim postrojenjima lokalnog značaja, staraju se o pošumljivanju, melioraciji šumskog zemljišta, podmirivanju potreba naroda u šumskim proizvodima, ispaši, žirenju, čuvanju šuma od oštećivanja i nepravilnog ili bespravnog iskorišćavanja i vrše neposredan nadzor nad zadružnim i onim privatnim šumama koje nisu stavljene pod državni stručni nadzor.

Čl. 29.

Šumama lokalnog značaja koje nisu u sastavu šumskog gospodarstva neposredno upravljavu narodni odbori na način koji će zakonom propisati narodne republike.

Čl. 30.

Osnovni organ za upravljanje državnim šumama je šumsko gospodarstvo.

Šumsko gospodarstvo je državno privredno poduzeće a osniva se po propisima Osnovnog zakona o državnim privrednim poduzećima.

Po značaju šumska gospodarstva mogu biti općedržavnog, republikanskog, pokrajinskog, oblasnog i lokalnog značaja.

Čl. 31.

Šumsko gospodarstvo ima naročito za zadatak podizanje, gajenje, uređenje i iskorišćavanje šuma, melioraciju šumskog zemljišta, izgradnju i obnovu šumskih saobraćajnih sredstava i drveno-industrijskih postrojenja, preradbu šumskih proizvoda, kao i njihovu distribuciju u lokalnom snabdjevanju.

Čl. 32.

Za administrativno i operativno rukovodstvo šumskim gospodarstvima mogu se pri Ministarstvu poljoprivrede i šumarstva FNRJ i ministarstvima šumarstva narodnih republika osnivati glavne direkcije šumskih gospodarstava.

Čl. 33.

U svrhu trajnog snabdjevanja šumskim proizvodima, šumska gospodarstva upravljaju državnim šumama po načelu trajnosti prinosa u okviru šumsko-privrednih područja i oblasti.

Čl. 34.

Iskorišćavanje državnih šuma i šuma koje stoje pod državnim stručnim nadzorom vrše šumska gospodarstva u okviru općedržavnog privrednog plana samo na temelju odobrenja šumsko-uredajnih elaborata.

Šumsko-uredajne elaborate za državne šume općedržavnog značaja odobrava Ministar poljoprivrede i šumarstva FNRJ, a za sve ostale šume ministar šumarstva narodne republike.

Čl. 35.

Iskorišćavanje privatnih šuma vrši se pod nadzorom nadležnih državnih organa za šumarstvo.

Čl. 36.

Šume zadruga i zaštitne šume privatnih osoba stoje pod državnim stručnim nadzorom.

Pod državnim stručnim nadzorom razumije se nadzor nad vršenjem poslova u vezi sa podizanjem, gajenjem, čuvanjem, zaštitom i iskorišćavanjem šuma, kao i pošumljavanjem i melioracijom šumskih zemljišta.

Državni stručni nadzor vrši nadležni državni organ za šumarstvo.

Troškove državnog stručnog nadzora snosi država, ukoliko se ne mogu podmiriti iz redovitih prihoda šuma.

Čl. 37.

U svrhu sudjelovanja narodnih masa u upravljanju, podizanju, gajenju, zaštiti i iskorišćavanju šuma, osnivaju se pri mjesnim i kotarskim narodnim odborima savjeti za šumarstvo.

U savjet za šumarstvo ulaze predstavnici šumskih gospodarstava, zadruga, sindikata i drugih masovnih društvenih organizacija, kao i pojedini građani.

Savjet za šumarstvo radi pod rukovodstvom izvršnog odbora narodnog odbora.

Član 38.

Za potrebe nauke i nastave ministar šumarstva narodne republike može u suglasnosti sa predsjednikom vlade određene šume, kao i objekte i postrojenja koji im služe, predati na upravljanje šumarskim fakultetima i ostalim šumarskim školama.

Čl. 39.

Snabdijevanje naroda šumskim proizvodima, kao i ispaša i žirenje, vrši se na način koji uredbom propiše vlada narodne republike.

Čl. 40.

Za čuvanje državnih šuma i šuma pod državnim stručnim nadzorom postaviti će se čuvari šuma.

IV. Kaznene odredbe

Čl. 41.

Kao učinilac krivičnog djela kaznit će se lišenjem slobode do tri godine:

1. tko pustoši šumu ili vrši čistu sječu u zaštitnim šumama;
2. tko krči šumu ili podbjeljuje stabla u svrhu pretvaranja šumskog zemljišta u drugu vrstu kulture;

3. tko protupravno prisvoji oboreno ili izrađeno drvo ili gotovu robu bez obzira da li se nalaze na mjestu izradbe ili na stovarištu u šumi;

4. tko protupravno obori u šumi stablo čija vrijednost premašuje 1.000 dinara.

Ako su posljedice djela naročito teške prirode, učinilac će se kazniti lišenjem slobode do pet godina.

Čl. 42.

Kaznom popravnog rada do dva mjeseca i novčanom kaznom od 3.000 dinara ili jednom od ovih kazni kaznit će se:

1. tko oštećuje i uništava šumske vrtove i rasadnike;

2. tko neizvrši pošumljavanje u određenom roku;

3. tko ne izvrši propisane mjere za suzbijanje i otklanjanje opasnosti od štetnih insekata ili zaraznih bolesti na šumskom drveću;

4. tko protupravno obori u šumi stablo čija vrijednost ne premašuje 1.000 dinara;

5. tko oštećuje šumske puteve, objekte i naprave, kao i druge instalacije koje su sa ovima u vezi;

6. tko se ne drži propisa šumsko-uređajnog elaborata.

Čl. 43.

Kaznom popravnog rada do 30 dana ili novčanom kaznom do 1.500 dinara kaznit će se:

1. tko vrši pašu ili žirenje protivno odredbama ovog zakona ili drugim propisima nadležnih državnih organa;

2. tko oštećuje dubeće stablo zasijecanjem, prisijecanjem, struganjem, zarezivanjem, trganjem, izbijanjem iverja bušenjem, kresanjem, prevršavanjem ili kojim drugim načinom;

3. tko oguli koru sa oborenog stabla, ili prisvoji već oguljenu koru, ili tko vadi panjeve ili skuplja smolu, ili tko neovlašteno skuplja šušanj i mahovinu;

4. tko siječe, prerađuje ili izvozi drvo iz šume poslije određenog roka sječe.

Čl. 44.

Za postupak pokrivšnim djelima navedenim u čl. 41. ovog zakona nadležan je kotarski sud.

Za postupak po prekršajima navedenim u čl. 42. i 43. ovog zakona nadležan je izvršni odbor kotarskog odnosno gradskog narodnog odbora.

Izrečene novčane kazne po ovim prekršajima idu u korist budžeta kotarskih odnosno gradskih narodnih odbora.

Čl. 45.

U postupku po krivičnim djelima i prekršajima predviđenim ovim zakonom odlučit će se na zahtjev oštećenog i o naknadi štete prouzročene djelom.

V. Prelazne i završne odredbe

Čl. 46.

Iskorišćavanje državnih šuma i šuma pod državnim stručnim nadzorom vršit će se do donošenja šumsko-uređajnih elaborata na temelju godišnjih prijedloga sječa i pošumljivanja.

Čl. 47.

Ministar poljoprivrede i šumarstva FNRJ izdat će propise o plavljenju i splavarenju drveta.

Čl. 48.

Do donošenja zakona o šumama narodnih republika primjenjivat će se odredbe ovog zakona.

Čl. 49.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana po objavljivanju u »Službenom listu Federativne Narodne Republike Jugoslavije«.

U. br.2376
Beograd, 3. prosinca 1947.

Prezidijum Narodne skupštine
Federativne Narodne Republike Jugoslavije

Tajnik:
Mile Peruničić, s. r.

Predsjednik:
Dr. Ivan Ribar, s. r.

Напомена уредништва: Опći закон о шумама објављен је у Службеном листу ФНРЈ број 106, дана 13. XII. 1947. год., те је према томе ступио на снагу 21. XII. 1947. год.

ОПШТИ ЗАКОН О ЛОВУ

I.

ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Дивљач на територији Федеративне Народне Републике Југославије је општенародна имовина.

Држава управља ловством као граном народне привреде и стара се о његовом планском подизању и унапређењу.

Право лова и вршење лова уређује држава.

Члан 2.

Државни органи надлежни за шумарство, државна шумска газдинства и државна полупривредна предузећа дужни су да на свом подручју посвећују пуну пажњу гајењу, чувању и заштити дивљачи и да предузимају све мере за подизање и напређење ловства.

Члан 3.

У циљу организовања и вршења лова утврђују се ловишта.

Ловишта обухватају копнену и водену површину.

Ловишта могу бити државна или ловишта ловачких организација.

Државним ловиштима управљају надлежне државне установе и предузећа, као и посебна државна предузећа и установе образоване у сврху вршења ловства.

Држава установе и предузећа, као и ловачке организације управљају ловиштима на основу плана ловства, који је део привредног плана.

Члан 5.

Предмет лова може бити само дивљач.

Које се животињске врсте имају сматрати као дивљач, одредиће закони народних република.

Остале животињске врсте нису предмет лова по овом закону.

Члан 6.

Дивљач је заштићена и незаштићена.

Заштићена дивљач не сме се гонити, хватати и убијати у време ловостаје или недозвољеним начином и средствима којима се она масовно уништава.

Хватање живе заштићене дивљачи може се изузетно дозволити у научне сврхе, за потребе размножавања као и за зверињаке.

Лов заштићене дивљачи врши се искључиво ловачким пушкама.

Министар шумарства народне републике уз сагласност Министра пољопривреде и шумарства ФНРЈ одређује, која је дивљач заштићена.

Одређене врсте незаштићене дивљачи може свако таманити на свом земљишту. Које су то врсте дивљачи, одређује министар шумарства народне републике уз сагласност Министра пољопривреде и шумарства ФНРЈ.

Члан 7.

Ради заштите ретких и проређених врста заштићене дивљачи може се прописати осим ловостаје и забрана лова за одређено време.

Отстрел дивљачи на коју је за одређено време забрањен лов може се изузетно дозволити само ради научног истраживања или ако се утврди опасна заразна болест на дивљачи, или из других оправданих разлога.

Решење о привременој забрани лова као и о отстрелу дивљачи доноси министар шумарства народне републике.

II.

ЛОВ НА ДРЖАВНИМ ЛОВИШТИМА

Члан 8.

Државна ловишта образују се по правилу на подручју државног шумског газдинства и државног пољопривредног имања. Она се могу образовати и на осталим површинама у својини државе.

Државно ловиште може се образовати и на одређеном подручју без обзира у чијем се власништву земљиште налази.

Члан 9.

Државна ловишта су општедржавног, републиканског, покрајинског, обласног или локалног значаја.

Одређивање државних ловишта општедржавног значаја врши Министар пољопривреде и шумарства ФНРЈ.

Одређивање државних ловишта општедржавног значаја која обухватају део државног поседа под управом републиканског, покрајинског, обласног или локалног државног органа или предузећа, или приватни и задружни посед на територији народне републике, врши Министар пољопривреде и шумарства ФНРЈ у сугласности са министром шумарства народне републике.

Ближе прописе о државним ловиштима општедржавног значаја доноси Министар пољопривреде и шумарства ФНРЈ.

Члан 10.

Државне установе и предузећа могу одобравати ловачким организацијама вршење лова на државним ловиштима, која су под њиховом управом.

Правилник о томе прописује надлежни министар шумарства.

III.

ЛОВ НА ЛОВИШТИМА ЛОВАЧКИХ ДРУШТАВА

Члан 11.

Основне ловачке организације су ловачка друштва.

Ловачка друштва су добровољна удружења грађана Федеративне Народне Републике Југославије.

Ловачка друштва имају нарочито за задатак да се баве правилним постављањем и извршењем плана лова, унапређењем ловства, организирањем и стручним подизањем ловаца, развијањем ловачке дисциплине и свесног односа ловаца према лову, као и пропагирањем и правилним извршавањем задатака и правних прописа о лову.

Члан 12.

Сва ловачка друштва уједињују се у савезе (потсавезе).

Ловачки савез и потсавези образују се на подручју народне републике. Ловачки савези народних република уједињују се у Главни ловачки савез који обухвата цело подручје Федеративне Народне Републике Југославије.

Члан 13.

Ловачке организације морају имати своја правила.

Дозволу за оснивање ловачких организација на подручју народне републике даје на основу поднетих правила Министар унутрашњих послова народне републике у сагласности са Министром шумарства те републике.

Дозволу за оснивање Главног ловачког савеза даје на основу поднетих правила Министар унутрашњих послова ФНРЈ у сагласности са Министром пољопривреде и шумарства ФНРЈ.

Делатност ловачких организација је под надзором надлежних државних органа.

Члан 14.

Ловиште ловачког друштва обухвата по правилу приватни и задружни посед на подручју једног или више месних народних одбора истог среског народног одбора, односно на подручју градског народног одбора или на целом подручју среског народног одбора, као и државни посед на том подручју који није обухваћен државним ловиштем.

Образовање ловишта ловачких друштава као и исправке њихових граница одобрава министар шумарства народне републике на предлог извршног одбора надлежног народног одбора.

Члан 15.

Сваком ловачком друштву додељује се једно или више ловишта.

Ловишта додељују на предлог извршног одбора среског односно градског народног одбора, шумског газдинства или државног пољопривредног имања министар шумарства народне републике. Извршни одбор, шумско газдинство или пољопривредно имање закључује са ловачким друштвом писмени уговор којим се одређују овлашћења и обавезе ловачког друштва.

Члан 16.

Грађани Федеративне Народне Републике Југославије могу ловити само ако су чланови ловачких друштава и ако имају дозволу за лов.

Дозволу за лов издаје извршни одбор среског или градског народног одбора. Дозвола за лов се може издати сваком грађанину Федеративне Народне Републике Југославије осим онеме који је под старатељством или је правоснажном пресудом суда осуђен за тежа кривична дела. Ловити оружјем могу само они чланови ловачког друштва који добију и дозволу за употребу ловачког оружја.

IV.

ОДРЕДБЕ О НАКНАДИ ШТЕТЕ И КАЖЊАВАЊУ

Члан 17.

Државни органи и предузећа која управљају ловиштем и ловачка друштва дужни су накнадити штету коју учини заштићена дивљач у оквиру њихова ловишта на отвореним земљиштима, под условом да су предузете мере заштите од стране сопственика односно поседника тих земљишта.

Лице које лови дужно је накнадити штету која се учини у вршењу лова, као и штету коју у лову учине његови помоћници.

Пријава за накнаду штете подноси се у року од осам дана од кад је штета откривена, а најдоцније у року од три месеца од кад је штета учињена.

Решење о накнади штете доноси извршни одбор среског или градског народног одбора за штету која не прелази износ од 2.500 динара. Ако штета прелази износ од 2.500 динара за поступак о накнади штете надлежан је срески суд.

Члан 18.

Новчаном казном до 3000 динара казниће се:

1. ко дозволу за лов другом уступи;
2. ко лови на државном ловишту или ловишту друге ловачке организације ако за то нема дозволу;
3. ко намерно омета испуњење плана лова;
4. ко намерно подноси нетачне податке о лову и стању дивљачи на ловишту.

Ако прекршај одређен у предњем ставу има тежих последица може се против учиниоца изрећи и одузимање дозволе за лов за одређено време или трајно.

Члан 19.

Новчаном казном до 50.000 динара или казном поправног рада до шест месеци или казном лишења слободе до шест месеци казниће се:

1. ко лови без дозволе за лов;
2. ко прода дозволу за лов;
3. ко лови ретке или проређене врсте дивљачи које су под забраном или животиње које нису предмет лова;
4. ко лови на начин и средствима којима се дивљач масовно уништава;
5. ко лови затиђену дивљач за време ловостаје.

Ако кривично дело из предњег става има теже последице или је учињено у поврату учинилац ће се казнити казном поправног рада до годину дана или лишењем слободе до годину дана.

Поред казни из предњих ставова суд може с обзиром на околности дела и особине учиниоца изрећи и одузимање дозволе за лов за одређено време или трајно, као и одузимање ловачког оружја и прибора.

V.

ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 20.

Народне републике, сагласно посебним условима лова на својим територијама, донесу законе о лову на основу и у оквиру начела овог закона.

До доношења закона народних република непосредно ће се примењивати на целом подручју Федеративне Народне Републике Југославије одредбе овог закона.

До доношења закона о лову народних република, владе народних република могу поједина питања у области лова регулисати својим уредбама.

Члан 21.

Овлашћује се Министар пољопривреде и шумарства ФНРЈ да у сагласности са Претседником Владе ФНРЈ доноси ближе прописе за извршење овог закона.

Члан 22.

Ступањем на снагу овог закона престају важити сви прописи о лову уколико су противни његовим начелима.

Члан 23.

Овај закон ступа на снагу даном објављивања у »Службеном листу Федеративне Народне Републике Југославије«.

У. бр. 2377

Београд, 3. децембра 1947.

ПРЕЗИДИЈУМ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ ФЕДЕРАТИВНЕ НАРОДНЕ РЕПУБЛИКЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

Секретар:
Миле Перушић с. р.

Претседник:
др. Иван Рибар с. р.

Примедба уредништва: Општи закон о лову објављен је у »Службеном листу Федеративне Народне Републике Југославије« број 105, дне 10 децембра 1947.

Domaća stručna štampa

TEHNIKA

Do danas je u 1947. god. izašlo 7 brojeva ovoga zbilja vrijednoga stručnoga lista Saveza društava inženjera i tehničara Jugoslavije.

Iz područja šumarstva donijela je »Tehnika« slijedeće prikaze.

Propagandna izložba »Šume i šumarstvo Bosne i Hercegovine« od ing. Hajrudina Bujukalića (Br. 1); »Jedan nov model kljalice za šumsko seme« od ing. Ivana Soljanika (Br. 4—5); »Prvo savetovanje šumarskih inženjera i tehničara FNRJ« — u kojem je došene prikaz sa ovog našeg savjetovanja i rezolucije sa istoga (Br. 6), »Povodom izložbe šumarstva Srbije« (»Stanje šumarstva Srbije i njegove perspektive u Petogodišnjem planu razvitka narodne privrede«) — od ing. Đorđa Jovića (Br. 6):

Osim ostalih članaka koji se nalaze u listu smatramo da su naročito vrijedni članci od općeg značaja za sve stručnjake slijedeći.

»O lokaciji industrijskih postrojenja« od ing. Branislava Stefanovića (Broj 2—3); »Tipizacija i njena važnost u planskoj izgradnji« od dr. ing. Borisa Prikrila (Broj 4—5); »Operativno planiranje s osvrtom na opšte planiranje« — od ing. Živka Vladislavljevića (Br. 4—5); »O načrtu investicijskih del« — od ing. Brnčić Hrvoja (Br. 4—5); »Tehničko normiranje rada« od Miroslava Pintara: »Naša industrija i Petogodišnji plan« — od ing. Milenka Filipovića (Br. 6); »Oktobarska revolucija i napredak tehnike u Sovjetskom Savezu« od ing. V. Nenadovića (Br. 7) i »Tehnička štampa u službi monopola« od A. Špirta (Br. 7).

Prema zaključcima proširenog plenuma Uprave Saveza DIT Jugoslavije održanog 9., 10. i 11. II. 1947. u Beogradu (vidi u broju 1. »Tehnike«), Tehnika treba da bude organizator i mobilizator naših tehničkih stručnjaka na izvršenju zadataka koje je Savez postavio. Ona treba da bude naš tehničko-privredno-direktivni časopis i stručno reprezentativni časopis naših tehničkih stručnjaka u zemlji i inostranstvu.

Stručni časopisi pojedinih struka obrađuju probleme uže svoje struke, a Tehnika treba da donosi i rješava onakove probleme, koji su zajednički svima strukama odnosno one koji traže saradnju sviju struka.

Prema tome smatramo da u Tehniku, iz šumarstva, treba da uđu problemi, koji su vezani uz druge struke, te upoznavaju druge struke sa aktuelnim problemima šumarstva. Na osnovi izloženoga mislimo, da članak ing. I. Soljanika — »Jedan nov model kljalice za šumsko seme«, ne obrađuje ovakove aktuelne probleme i ne spada po svome sadržaju u »Tehniku« već u stručni šumarski list, gdje je i objavljen.

Radi upoznavanja drugih struka sa našim šumarskim problemima saradnja šumara u »Tehnici« je naročito poželjna i preporučljiva, ali samo onakova, kako smo je gore izložili.

Preporučujemo svima drugovima da se pretplate na »Tehniku«. Pretplatu prima Savez društava inženjera i tehničara Jugoslavije — redakcija »Tehnike« Beograd, Kneza Miloša 7/III. Tekući račun br. 10-704542. Godišnja pretplata iznosi 240.— Dinara.

R. Benić

NARODNI ŠUMAR

Sa brojem 5-6 »Narodni šumar«, završio je prvu godinu svojega izlaženja. Kao što smo to već svojevremeno pisali i kako to list i u naslovu iznosi glavni zadatak lista je stručno usavršavanje pomoćnog šumarskog osoblja i propaganda šumarstva.

Prema tome list je zamišljen na širokoj osnovi. On bi trebao da prodre ne samo među naše pomoćno šumarsko osoblje, nego i u široke narodne mase, među šumske radnike, zemljoradnike i sl., te da oni kroz ovaj list dođu do općeg znanja o šumi i šumarstvu.

Sada nakon završetka prve godine lista možemo se osvrnuti na njega i zapitati se, da li je list u tome uspio. Bez ikakvog okolišanja treba priznati da nije uspio. Nije uspio unatoč nastojanja uredništva lista, koje se stalno opaža, a razlog tome leži u svima nama. List je dobio nekako možemo reći lokalni kolorit. Na našem savjetovanju u Ljubljani zaključeno je da će list imati savezni značaj i biti organ stručnoga pomoćnog osoblja cijele FNR Jugoslavije, ali po saradnji u listu on je zadržao karakter lista NR Bosne i Hercegovine. Krivnja zato leži na svima nama. Trebamo se zapitati da li smo dovoljno truda uložili u propagandu lista, da li smo poticali naše pomoćno osoblje na pisanje u listu, da li smo i sami što god doprinjeli da list u tome pogledu pođe naprijed.

Otvoreno treba priznati da nismo. Sve dotle dok list bude dobivao saradnju samo sa područja B. i H., neće se moći otresti pečata regionalnosti. Radi toga moramo svi nastojati da list dobije što više saradnika i to prvenstveno među pomoćnim osobljem u ostalim našim republikama, jer će samo tako moći otpasti i ovaj prigovor o regionalnosti lista.

Drugovima sa područja B. i H. koji su uložili mnogo truda u saradnju u listu, zahvalni smo zato, te se nadamo da će u novoj godini 1948. list dobiti još bolji izgled i biti pravi organ stručnog pomoćnog osoblja i sredstvo za propagandu šumarstva.

Premda je list organ stručnog pomoćnog osoblja, ipak će dobro doći i svakom šumaru i šumskom tehničaru kao pomagalo kod propagande šumarstva.

List izdaje Ministarstvo šumarstva NR B. i H., a pretplata mu iznosi 80.— Din. godišnje. Pretplata se šalje putem Narodne banke u korist čekovnog računa broj 7-404004.

R. Benč

GOZDARSKI VESTNIK

Sa 10. brojem završena je šesta godina »Gozdarskog vestnika«, što ga izdaje Ministarstvo za kmetijstvo in gozdarstvo NR Slovenije.

U godini 1947 list je bio aktivan i donio je mnogo članaka i rasprava iz područja šumarstva, ali osobitu pažnju zaslužuje rubrika »Gozdarska in lesna posvetovalnica« so pitanjima i odgovorima.

U godini 1947 list je donio slijedeće članke:

Br. 1—2; Gozdno bogatstvo SSSR — (ing. S. Sotošek); O zalubnikih — (ing. V. Novak); Zatiranje lubadarjev — (ing. Joža Šlander); Gozdni požari v letu 1946 v Sloveniji — (ing. B. Žagar); Praktične izmere stojećih dreves — (ing. V. Beltram); Rak na jelki (Aecidium latinum) — (Viljem Kindler); Pridobivanje borove smole v Slov. Primorju — (Ivan Gašperčič).

Br. 3—4, Lovna drevesa (ing. J. Šlander); O pridobivanju borove smole (ing. M. Čokl); Računanje kubature žaganega lesa (ing. M. Šter); Predelava in uporaba borove smole (Dr. Bogdan Ditrich);

Br. 5—6 Smolarjenje in vprašanje bora (ing. V. Beltram); Po prvem letu smolarjenja v Sloveniji (ing. M. Čokl); O pogozdovanju za vsako ceno (ing. V. Beltram); Gospodarski pomen brusničevja v dravograjskem okraju (M. Potočnik); Žične drče in žičnice na Tolminskem (ing. V. Klanjšček);

Br. 7, Žične drče na Tolminskem (ing. V. Klanjšček); Inventarizacija gozdov (ing. J. Jerman);

Br. 8, Enojne žičnice na Tolminskem (ing. V. Klanjšček); O kontrolirani prebirani sečnji (E. Pogačnik); Obnova slovenskega Krasa in vprašanje pašnika (V. Orel); Podiranje drevja ob javnih cestah (ing. F. Sotošek);

Br. 9, Trajne žičnice na Tolminskem (ing. V. Klanjšček); Za odpravo steljarjenja v gozdu (ing. V. Beltram); Nova raziskovanja vegetacije na Marsu (Dr. V. Tregubov);

Br. 10, Normalne žičnice na Tolminskem (ing. V. Klanjšček); Bukov prag (ing. D. Karba).

Gozdarski list nije namijenjen samo šumarima, nego ga u Sloveniji drže kako pomoćno osoblje tako i vlasnici sitnih šuma. Prema tome njegova važnost za Sloveniju je vrlo velika. Ipak list je donio mnogo članaka, koji bi bili interesantni ne samo za Sloveniju, nego za sve šumarske inženjere i tehničare širom cijele FNR Jugoslavije.

Mnogo se je u njemu pisalo o pitanju smolarenja u Sloveniji. Ovo je vrlo važno pitanje. Naš novi opći zakon o šumama izričito nalaže da se borova stabla u pravilu obaraju nakon smolarenja. Drugovima iz Slovenije koji se bave smolarenjem i koji su o njemu već pisali u Gozdarskom vestniku bili bi vrlo zahvalni da nam prikažu svoje uspjehe iz područja smolarenja i u Šumarskom listu, jer bi to dovelo do življe izmjene iskustava. Pitanje smolarenja nije danas pitanje samo ove ili one republike, nego je to naše zajedničko pitanje.

Isto tako list je donio interesantne prikaze o žičarama na području Tolmina iz pera druga ing. V. Klanjščka. Mislimo da pitanje žičara interesuje ne samo Slovence nego i sve ostale šumare, pa bi bilo vrlo dobro da drug Klanjšček napiše o tome jedan prikaz za Šumarski list.

Svim drugovima preporučamo da se pretplate na časopis Gozdarski vestnik. Pretplata se šalje na »Gozdarski vestnik«, uprava, Ljubljana, Beethovenova 6, na čekovni račun 6-90125-0, a iznosi za cijelu godinu 120. dinara.

R. Benić

Strana stručna štampa:

»POL'ANA«

Pol'ana, časopis za šumsko gospodarstvo i drvenu industriju. Izdaje ga Šumarska i drvarska centrala u Bratislavi.

Evo nekoliko važnijih članaka izašlih u III godištu toga časopisa u god. 1947.

U broju 1—2 Ing. A. Moric piše članak: »Dvogodišnji plan u šumskom gospodarstvu i drvenoj industriji«. Pisac podvlači, da je između šumskog gospodarstva i drvne industrije potrebna potpuna harmonija, jer su to dvije grane narodnog gospodarstva koje su usko povezane i međusobno ovisne. Dr. ing. F. Papanek u članku »Naučno putovanje u USA« iznosi svoje utiske sa puta po USA, koji je organizovala »Slovačka državna uprava šuma« u godini 1946. U članku se podvlači važnost mehanizacije u šumarstvu i drvenoj industriji i mogućnost ove mehanizacije u Slovačkoj. A. František u članku »Izrada lakih građevnih ploča iz drvene vune« daje opis produkcije tih ploča po metodi Gaspary, M. Schneidera, K. Hengerera i metodi »Heraklit«. Jan Kanak u članku »K problemu pošumljavanja živih pijesкова« preporuča mehanizaciju radova na pošumljavanju. F. Turček u članku »Crtice iz zaštite šuma« govori o šumskim štetama.

U broju 3 Dr. Milan Mičura u članku »Slovačka pilarska industrija i njezina organizacija« govori o pilarskoj industriji i organizaciji te industrije u Slovačkoj. Slovačka je razdijeljena u četiri gospodarska područja: zapadno-slovačko sa sjedištem u Bratislavi, sjeverno slovačko sa sjedištem u Žilini, centralno-slovačko sa sjedištem u Ban. Bistrici i istočno slovačko sa sjedištem u Košicama. Ing. L. Hetwick u članku »Suha destilacija drveta kao novi snažan izvor fenola« daje pregled današnje tehnike dobivanja fenola u Americi. Autor donosi po Ronadl Fleck-u analizu kreozotove frakcije bukovog katrana: fenol 5,2%; o-krezol 10,4%; m-p-krezol 11,6%; O-etylfenol 3,6%; 1:3:4-xylenol 2,0%; 1:3:5-xylenol 1,0%; viši fenoli 6,2%; kreozol i homolozi 35,0%; guajakol 25,0%.

U broju 4 Dr. ing. F. Papanek u članku »Forest Products Laboratory« daje neke podatke o organizaciji i radu centralnog američkog instituta za istraživanje

drveta u Madison-u, država Wisconsin. Institut se dijeli u osam odjela: odjel za iskorišćavanje šuma, odgoj za šumsko-uzgojne odnose, odjel za kemiju i derivate drveta, odjel za sušenje drveta, odjel za mehaničko i strukturalno istraživanje drveta, odjel za sušenje drveta, odjel za impregnaciju drveta, odjel za patologiju drveta i odjel za celulozu i papir. Institut je u 1945. god. imao budžet od 2 i pol milijuna dolara. Broj zaposlenog osoblja iznosio je iste godine 583 (u 1941 god 164, a u 1944 god. 688). Od toga je broja polovica naučno-istraživački personal a polovica administrativni personal. Ing. V. Beneko u članku »Prenosna žitarica — Lasso-Kabel« opisuje švicarsku žičaru »Lasso-Kabel« za sitnije sortimente (ogrijevno i celuložno drvo i t. d.).

U broju 5 Ing. L. Derer u članku »Nekoliko riječi o našoj stručnoj šumskoj nastavi« opisuje razvoj slovačkog šumarskog nižeg, srednjeg i višeg školstva. Dr. ing. L. Macko u članku »Tjedan šume kao propagandno sredstvo« donosi rezultate »Tjedna šume« koji je održan u vremenu od 25. do 31. svibnja 1947.

U broju 6 Ing. S. m. u članku »Durisol — novi građevni materijal iz drveta« opisuje produkciju i svojstva »Durisola« koji se dobiva posebnom metodom iz drvnih otpadaka i cementa. Težina toga materijala iznosi 600 kg/cm³. Vodljivost topline iznosi od 0,08 do 0,12, što znači da 10 cm debela daska Durisol-a daje izolaciju topline kao 70 cm zida iz opeke. Čvrstoća savijanja iznosi 9 do 12 kg/cm², čvrstoća pritiska 17 do 35 kg/cm², modul elasticiteta 2500 do 5000 kg/cm². K. Kozlansky u članku »Program dvogodišnjeg plana drvne industrije ČSR« iznosi neke podatke o dislokaciji pilanske industrije u Češkoj, industrijalizaciji u Slovačkoj i racionalizaciji u drvnjoj industriji. Ing. L. Slačik u članku »Industrija drveta u USA« donosi neke podatke o drvnjoj industriji u USA.

I. Horvat

»REVISTA PADURILOR«

Ovaj časopis je organ šumara Rumunije, a izlazi već 62 godine. Među člancima i prikazima, koje je donio 1947 spominjemo slijedeće:

Broj 1—3. Ing. Artur Coman — u članku »Šumska flora basena rijeke Bistrita-Aurita«, donosi potpuni popis flore u šumama navedenog bazena. Ing. Dr. I. Popescu Zeletin u članku »Način snimanja primjernih pruga, iznosi svoje prijedloge sa skicama.

Broj 4—6. Ing. Dr. I. Popescu-Zeletin u članku »Način kubiranja sastojina metodom primjernih pruga« opisuje način, koji je po njegovom prijedlogu uveden u Rumuniji već 10 godina, a koji se vidljivo razlikuje od metoda u drugim zemljama. Iskolčenje pruge vrši se sa 100 m dugom žicom i 5 m dugom letvom, te se na taj način iskolčuju pojedine pruge duge 100 m i široke 10 m odnosno površine 1000 m².

Broj 7—9. Maria Bodeanu u članku »Sadržaj taninskih materija u deformacijama žira prouzrokovanim po Cynips calicis«, donosi svoja istraživanja o sadržaju tanina u šiškama sa područja Rumunije. Srednja količina taninskih materija iznosi 26,07 gr na 100 gr suhe supstance. Analiza je pokazala da sadržaj taninskih materija raste sa povećanjem površine šišaka i postiže maksimum kada je žir sasvim deformiran.

I. Balanica u članku »Zakon o institutu za šumarska istraživanja« prikazuje zadatke i rad ovoga instituta. Institut je osnovan 1933 godine, ali je tek sada dobio svoju zakonsku formu. Zadaci instituta mogu se grupisati kako slijedi:

A) Znanstveni (istraživački i šumsko eksperimentalni radovi);

B) Odgojno-propagandni (organizacija kurseva za stručno usavršavanje stručnjaka i šumskih radnika; te pouka širokih narodnih slojeva, radnika i seljaka u poznavanju šume i šumskog gospodarstva);

C) Administracija višeg stupnja (pripravljanje potrebnih dokumentacija o predviđenim šumsko-uzgojnim i tehničkim radovima Ministarstvu poljoprivrede i domena, te funkcija trajnog savjetodavnog organa za zakonske projekte i opće propise koji se tiču šumarske administracije i šumskog gospodarstva zemlje);

Društvene vijesti

Из НР Србије

Прво саветовање шумарских инжењера и техничара НР Србије

У Београду 11 јануара одржано је Прво саветовање шумарских инжењера и техничара, које је организовала шумарска секција Друштва инжењера и техничара — Подружнице Београд, а у циљу спровођења у живот резолуције I. Саветовања шумарских инжењера и техничара ФНРЈ, и организационог учвршћења шумарских секција Друштва инжењера и техничара на подручју Србије.

Саветовању су присуствовали Помоћник Министра шумарства ФНРЈ инж. Миран Бринар, Помоћник Министра шумарства НР Србије инж. Новак Михајловић, затим претставници Министарства шумарства Хрватске и Босне и Херцеговине, претставници Главног одбора Јединствених синдиката Србије, Друштва инжењера и техничара Србије и други.

По отварању Саветовања и поздравима присутних делегата, упућени су поздравни телеграми Претседнику Владе НР Србије Др. Благоју Нешковићу и Министру шумарства НР Србије Милошу Царевићу, а затим је извршено бирање радног претседништва, па се прешло на дневни ред.

На Саветовању су изнети следећи реферати:

- 1) спровођење у живот резолуције I. Саветовања шумара, организациони проблеми секције и задаци у 1948 години;
- 2) организационо-техничке припреме за II. Саветовање инжењера и техничара ФНРЈ;
- 3) савремене методе рационалне експлоатације и извоза дрвета;
- 4) више школе за образовање шумарских стручњака у СССР.

У првом реферату укратко је приказан развој, рад и задаци Друштва инжењера и техничара од ослобођења до данас, а затим се указало на потребу решења целог низа питања од интереса за нашу шумску привреду, а која су обухваћена резолуцијом I. Саветовања чијем решењу се није ни до данас приступило, и као један од главних задатака Саветовања је њено спровођење у живот. Указано је и на закључке конференције у Загребу, одржане 6 и 7 XII 1947, који у ствари допуњују резолуцију и које треба још у извесној мери конкретизовати и прилагодити приликама у НР Србији, за чије извршење треба да се обавезу све како постојеће тако и новоформиране секције.

Поред ових конкретних задатака који се постављају пред шумарске стручњаке истакнути су и општи задаци техничких стручњака и техничке интелигенције, а то су: 1) политичко-идеолошка изградња техничких стручњака; 2) стручно-техничко и научно уздизање техничких стручњака; 3) активизација техничких стручњака на извршењу задатака Петогодишњег плана у току 1948 године, међу којима се истиче суделовање у помоћи на изградњи задружних домова; 4) организационо учвршћење подружнице и секције Друштва инжењера и техничара. На крају је истакнуто следеће: »Уместо уског практицизма и неплодног лутања без перспективе, ми данас у заједници са осталим техничким стручњацима и целим народом, идемо брзим корацима изграђујући социјализам ка бољем и срећнијем животу.«

По реферату се развила жива и исцрпна дискусија, па се најзад изабрао иницијативни одбор са задатком да изради закључке да пружи помоћ при организовању нових секција.

У реферату по другој тачки дневног реда изнет је став шумарске секције Друштва инжењера и техничара шумарске подружнице, Београд, која је предузела на себе обавезу да организује II. саветовање у коме је окарактерисан идејни смер Конгреса као и указано на проблеме чисто техничко-организационе природе. Друго саветовање шумара ФНРЈ одржаће се зато што га траже реалне потребе и државе и друштва и наше организације, што значи да је оно условљено нашом стваришћу, односно потребама те стварности. Из овога јасно излази да и основне теме нашег саветовања, идејна линија његова, треба да проистичу из те стварности.

Петогодиšnji plan postavlja kao jedan od osnovnih zadataka likvidiranja privredne i tehničke zaostalosti, a u oblasti šumarstva racionalno iskorišćavanje šuma i mehaniziranje i racionaliziranje svih proizvodnih procesa šumarstva. Zbog tehničke zaostalosti naše šumske privrede, zbog zadataka našeg Plana, koji nam nalaže нужно likvidiranje te zaostalosti, šumarska sekcija — Београд, мишљења је да се питању техничке заostalosti у шумарству — путем механизације и рационализације — треба да посвети читаво наше II. Саветовање.

На ову главну тему разрадиће се друге, уствари она би се састојала из неколико реферата у којима би се обрађивала ликвидација техничке заostalosti у појединим грамама шумарске привреде.

Друга група проблема истакнута у реферату су проблеми организационо техничке природе, а као прво питање термина када ће се Саветовање одржати. Шумарска секција — Београд сматра, да би се исто требало одржати средином идуће године, јер у току ове године у Београду ће се одржати II. Конгрес инжењера и техничара Југославије, на коме ће учествовати и шумарски стручњаци из свих република. Поред тога ове године у Прагу се одржава конференција шумарских стручњака свих словенских земаља, на којој ће такође учествовати и наши стручњаци, а с друге стране, да би се израдили реферати које предлаже секција, а који обухватају најкрупнији и најактуелнији проблем нашег шumarства — ликвидацију техничке заostalosti — за чије ће темељно обрађивање и за доношење правилних и целесходних закључака, бити кратко време и од годину дана.

Са овим је завршено преподневно заседање Саветовања, с тим да се рад друге две тачке дневног реда настави поподне.

У реферату »О савременим методама рационалне експлоатације и извоза дрвета« истакнута је потреба механизације производних процеса у шумопривреди јер то даје неограничене могућности за повећање продуктивности рада, за олакшање рада и смањење броја радне снаге у шумопривреди.

У реферату је истакнута потреба механизације при сечи, дотуру, утовару, истовару и извозу дрвета. Предавање је било попраћено пројекцијама, где је сликовито приказана примена ових средстава у напредним шумарским земљама, а поглавито у СССР.

У реферату о »вишим школама за образовање шумарских стручњака у СССР« изнета је организација високих школа и института у СССР; приказана је међу осталим и схема Ленинградске техничко-шумарске академије са својих шест шумарских факултета, унутар којих постоји још читав низ специјалности.

На крају су довели закључци у којима се истиче следеће: потреба сарадње секција са народним властима, масовним организацијама и другим. Специјално је истакнута потреба сарадње у дневној и стручној штампи, и у ту сврху унутар секције да се образују одбори за стручну штампу. Даје се у задатак свим секцијама да разраде закључке I. Саветовања шумара ФНРЈ и да са њима упознају своје чланове и да их што пре спроведу у живот. Као посебан задатак поставља се пред шумарске стручњаке допринос реконструкцији пољопривреде на радовима око изградње задружних домова. Истакнута је потреба чувања народне имовине — нарочито дрвног материјала, борбе против бездушног односа према транспортним средствима, да се повећа брига о људима и да се обезбеди успостављање добре статистике и евиденције у шумарству, што је нагласио и друг Тито у свом говору уочи Нове године.

На крају шумарски стручњаци НР Србије поздрављају одлуку Президијума Народне Скупштине ФНРЈ о образовању самосталног Министарства шumarства ФНРЈ, уверени да ће ова одлука допринети бољем извршењу задатака који стоје пред шумском привредом.

J. Ђурђевић

Šumarski list izlazi svakog mjeseca i pretplata za 1947 godinu iznosi 180.— Din.
Uprava i uredništvo lista nalazi se u »Šumarskom domu« u Zagrebu, Vukotino-
vićeva ul. 2.

Tipografija, Zagreb, Trg Bratstva i Jedinstva br. 6, telefon 35-346.

STRUČNA DJELA IZ PODRUČJA ŠUMARSTVA

Pisac	Naslov knjige	Nabavlja se kod	Cijena Din
Baranac S.:	Naše šumarstvo i lovstvo — Bgd, 1932. g.	Šum.sekcije, Zgb, Vukotinovićeve 2	20.—
Čokl M.:	Smolarski priručnik — Ljubljana 1947. g.	Min. polj. i šum. NRS, Ljubljana	15.—
Flšgl S.:	Gradevna mehanika — Zagreb, 1947. g.	Polj. nakl. zav., Zgb, Zrinjevac 12	200.—
Gračanin M.:	Pedologija I. i II. dio — Zagreb 1946. g.	"	175.—
Hufnagel-Veseli:	Praktično uređivanje šuma — Zgb, 1926.	Šum.sekcije, Zgb, Vukotinovićeve 2	25.—
Kajfež D.:	Tablice za kubiranje trupaca i tes. grade Zagreb, 1946. g.	pisca, Zagreb, Medulićeva ulica 32	30.—
Kauders A.:	Šumarska bibliografija — Zagreb, 1947.	Šum.sekcije, Zgb, Vukotinovićeve 2	90.—
Markić M.:	Krajiške imovne općine — Zagreb, 1937.	"	15.—
Marinović M.:	Osnovi nank e o upravi šumama — Zagreb, 1938.	pisca, Zagreb, Livadićeva ulica 16	150.—
Mohaček M.:	Opća kemija (organska i anorganska) — skripta	NSO-e, Šumar. fakulteta, Zagreb	150.—
Mohaček M.:	Kemijska tehnologija — skripta	"	70.—
Neidhardt N.:	Osnovi geodezije — Zagreb, 1946.	Polj. nakl. zav., Zgb, Zrinjevac 12	120.—
Neidhardt N.:	Geodezija II. — skripta	NSO-e, Šumar. fakulteta, Zagreb	80.—
Neidhardt N.:	Geodezija II. — Zagreb, 1947. g.	Polj. nakl. zav., Zgb, Zrinjevac 12	110.—
Petračić A.:	Uzgoj šuma I. dio — Zagreb, 1925. g.	pisca, Zagreb, Vukotinovićeve 2	130.—
Petračić A.:	Uzgoj šuma II. dio — Zagreb, 1931. g.	"	195.—
Petrović D.:	Šume i šumska privreda u Makedoniji — Zagreb, 1926.	Šum.sekcije, Zgb, Vukotinovićeve 2	15.—
Ružić A.:	Nacrt zakona o šumama Ljubljana, 1923.	"	20.—
Setinski:	Vodno graditeljstvo I. dio — skripta	NSO-e, Šumar. fakulteta, Zagreb	45.—
Safar J.:	Šumarski priručnik I. i II. dio Zagreb, 1946.	Polj. nakl. zav., Zgb, Zrinjevac 12	580.—
Španović T.:	Bagrem — Zagreb, 1947.	"	11.—
Šušteršič M.:	Tablice za določanje lesne zaloge sestojev po okularni cenitvi debelninskih razredov s raspravom Okularna cenitve sestojev po debelninskih razredih — Ljubljana 1947.	pisca, Ljubljana, Mariborska 17/a	100.—
Šušteršič M.:	Tablice za enomerne sestoj e in deblovnice s raspravom Sistem debelninskih razredov — Ljubljana, 1947.	"	45.—
Šušteršič M.:	Tablice za prebiralni gozd s raspravom Prebiralni gozd — Ljubljana, 1947.	"	100.—
Tritunović D.:	Uređenje šuma kod Petrovaradinske I. o. — Beograd, 1940.	pisca, Min. šumar. FNRJ, Beograd	90.—
Ugrenović A.:	Kemijsko iskorišćavanje i konz. drveta — Zagreb, 1947.	Nakladnog zav. Hrv. Zgb, Ilica 39	200.—
Ugrenović A.:	Polja stoljeca šumarstva — Zagreb, 1926.	Šum.sekcije, Zgb, Vukotinovićeve 2	20.—
Ugrenović A.:	Šum. politička osnov. zakona o šumama Ljubljana, 1923.	"	10.—
Uprava Š. L.:	Pojedini brojevi Šumarskog lista	"	100.—
Uprava Š. L.:	Šumarski list — pojedina godišta	"	20.—
Veseli D.:	Bilješke iz iskorišćavanja drveta — Sarajevo 1946.	Min. šumarstva B. i H. Sarajevo	15.—
Veseli D.:	Bilješke iz šum. botanike — Sarajevo, 1946.	"	15.—
Veseli D.:	Bilješke iz zaštite šuma — Sarajevo, 1946.	"	20.—
Veseli D.:	Bilješke iz lovstva i ribarstva Sarajevo, 1946.	"	20.—

UPOZORENJE! Pozivaju se izdavači i pisci šumarskih stručnih djela sa područja FNRJ-e, da dostave upravi Šumarske sekcije DITH-e, Zagreb, Vukotinovićeve ul. 2 popis svojih publikacija, cijenu i naslov, gdje se one mogu nabaviti.

